МҮНӨӨДЭР АЛДАРТА КПСС-ЭЙ XXI СЪЕЗД НЭЭГДЭХЭНЬ

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой,
Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№22 (8854) | 1959 оной январиин 27, вторник | Сэн 20 мүнгэн

Коммунизм байгуулагшадай съезд

Мүнөөдэр Москвада—агуухэ Эхэ ороноймнай улаан зүрхэн бологшо ниислэл хотодо Советскэ Союзаймнай Коммунистическэ партиин ээлжээтэбэшэ XXI съезд нээгдэхэнь. Энэ съезд Эхэ ороноймнай түүхэдэ, Коммунистическэ партиимнай түүхэдэ шэнэ хуудаһа нээжэ, хэзээшье мартагдашагүй алтан үзэгүүдээр бэшэгдэхэ бшуу. Социалистическэ ороноймнай ажабайдалда партиин съезд бүхэнэй түүхэтэ хуудаһа нээдэг байһаниинь мэдээжэ. Тиигэбэшье партиин XXI съезд—тусгаар съезд, коммунизм байгуулагшадай съезд болоно. Съездын зүбшэн хэлсэхэ асуудал сэгнэшэгүй ехэ удхашанартай асуудал мүн.

«1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ даабарита тоонууд» тухай съезд дээрэ нүхэр Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй тезисые олон түмэн арад зомнай хүндэтэйгөөр хүлеэжэ абаад, хоёр һара үлүүтэй үе соо айхабтар үргэнөөр зүбшэн хэлсэбэ. Энэ хадаа үнэхөөрөө бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгэ, үнэн зүрхэнэй хөөрэлдөөн болоо. Олон тоото дурадхалнууд оруулагдаа, һайн һайхан сэдьхэлэй һанамжанууд хэлэгдээ. Долоон жэлэй даабарита тоонууд совет хүнүүдэй сэдьхэл зүрхые ехээр баяруулаа, тэдэнэй үүсхэл эдэбхиие улам бүри бадаруулаа, политическэ болон ажалай дэбжэлтэ хаа хаанагүй үүсхээ. Түрэл Коммунистическэ партитайгаа олониитэ арад зоной таһаршагүй холбоо барисаатай, нэгэ ниитэ хүсэлэнтэй байһаниинь энэдэ илангаяа элеэр харагдаа. Партиин хэрэг—арадай хэрэг, арадай хэрэг—партиин хэрэг байһаниинь хэзээ хэзээнэйхиһээ тодоор ойлгогдоо. Арад зонойнгоо амар амгалан, үнэр энхэ, золтой жаргалтай, али бүхы юумээр элбэг баян ажаһуухын түлөө үдэрһөө үдэртэ оролдолго Коммунистическэ партиимнай нангин хэрэг болонхой. Партиин бүхы ажал ябуулгань хэзээ бүхэндэ иимэ оролдолгоор нэбтэрэнхэй.

Ойрын жэлнүүдтэ арадайнгаа ажахые эрид түргэнөөр хүгжөөн дэбжээхэ тушаа партиин хараалһан даабарита тоонууд баһал иимэ анхарал оролдолгоор бүрин нэбтэрэнхэй байһан хадань совет хүнүүд тэдэ тоонуудые тон ехээр һайшаана. Эдэмнай юрын тоонууд бэшэ, харин гүн удхатай тоонууд, Эхэ ороноо коммунизм тээшэ урагшань үрматайгаар зорюулһан тоонууд гэжэ совет хүнүүд һайн мэдэнэ. Мүнөөдэр хүдэлмэреэ эхилһэн партиин XXI съезд эдэ тоонуудые зүбшэн хэлсээд, баталха зорилготой. Бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгын ехэ дүнгые Коммунистическэ партиимнай съезд согсолхонь. Хүлеэжэ ядан байһан түүхэтэ үдэрнай тудажа ерэбэ.

Коммунистическэ партиингаа XXI съездые арадһай үйлэдбэриин ехэ бэлэгтэйгээр угтаба. Съездын хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөн шэнэ хүсэтэйгөөр дэлгэржэ, арадаймнай ажахын али бүхы һалбаринуудта — промышленностьдашье, хүдөө ажахыдашье, культурна байгуулалтадашье нилээд ехэ амжалтанууд туйлагдаба.

Советскэ Союзайнгаа олон миллион бүхы арадуудтай хамта манайшье республикын ажалшад түрэл партиингаа түүхэтэ съездын нээгдэхэтэй лашарамдуулан Эхэ орондоо бэлэгүүдые бариба. Бүхыдөө республикымнай промышленность 1958 ондо валовой продукци гаргаха үйлэдбэриингөө түсэбые 104 процент дүүргэжэ, 1957 онойхиһоо 10,7 процент ехэ продукци үгэбэ. Тиихэдэ нютагай болон кооперативна промышленность валовой продукци гаргаха түсэбөө 105,3 процент бэелүүлжэ, 1957 онойхидо орходоо продукцяа 16 процентээр ехэ болгоо. Тон шухала зүйлэй олохон продукци (шулуу нүүрһэ, электроэнерги, сонхын шэл, хирпиисэ, барилгын модо, нооһон бүд гэхэ мэтэ) гаргаха түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. Тэрэшэлэн хүдөө ажахымнайшье муу бэшэ амжалта туйлаа. 1958 ондо бодо малай, хонни, ямаадай тоо нилээд олошороо. Мяха, һү, үндэгэ, нооһо 1957 онойхиһоо ехээр үйлэдбэрилөөбди. Эд бараанай эрьесын түсэбшье 190 миллион түхэригөөр ехэ болоо. 1957 ондо республика дотор хүн бүхэндэ 3271 түхэригэй эд бараан худалдагдаһан аад, 1958 ондо 3515 түхэригтэ худалдагдаһан байна. Энэ хадаа жэлһээ жэлдэ хүн зоной ажабайдалай эрид түргэнөөр һайжаржа байһыень, хүнүүдэй улам бүри баяжажа байһыень гэршэлнэ.

Эдэ баримтанууд дээрэһээ хараад үзэхэдэ, агуухэ ород арад түрүүтэй ахадүү совет арадуудай хани бүлэ соо Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр, тэрэнэй сэсэн мэргэн ленинскэ национальна политикын илан мандаһанай ашаар республикымнай арадай ажахын али бүхы һалбаринууд хүсэн түгэлдэрөөр хүгжэжэ байна. Эгээл һайн юумэниинь юуб гэхэдэ, манайда шэнэ хүнүүд—коммунизм байгуулгын үеын хүнүүд хүмүүжүүлэгдэә. Коммунистическэ ажалай бригадануудай олошоржо байһан ушар энээниие элеэр гэршэлнэ. Энээн тухайдаа манай республикын ажалшад мүнөөдэр — Коммунистическэ партиингаа XXI съездын нээгдэһэн үдэр хүхюу баяртайгаар, омог дорюунаар Эхэ орондоо, инаг партидаа мэдээсэнэ.

КПСС-эй ээлжээтэбэшэ XXI съезд манай орон дотор коммунизм шууд шамдуугаар байгуулгын агуухэ программые баталан абаха байна. Коммунизм—манай партиин, манай арадай хэтын уг зорилго иимэ бшуу. Түрүү хүн түрэлтэнэй ерээдүйн һайн һайхан хүсэлэн хамагһаа түрүүн манай орон дотор бэелүүлэгдэжэ захалба. Манай жэшээгээр социализмын оронуудай бүхы ажалшад коммунизм тээшэ хэлбэришэгүйгөөр зорижо ябана.

Мүнөө Москвада манай партиин эрхимэй эрхимүүдтэй хамта, мүн социализмын оронуудай коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэд, тэрэшэлэн капиталистическэ оронуудай коммунистическэ партинуудай түлөөлэгшэд КПСС-эй XXI съездэ хабаадалсахаяа ерэнхэй. Съездын хүдэлмэреэр бүмбэрсэг дэлхэйн ажалшад бултадаа һонирхожо байна. Энэмнай бүхы дэлхэй дээрэ түүхэтэ удхашанартай съезд гээшэл. Съездын амжалтатайгаар хүдэлмэрилхыень түрүү хүн түрэлтэн бүгэдөөрөө үнэн зүрхэнһөө хүсэнэ.

Коммунистическэ партиингаа түүхэтэ XXI съездын—коммунизм байгуулагшадай съездын амжалтатайгаар хүдэлмэрилхыень юрөөе!

Советскэ Союзаймнай Коммунистическэ парти мандаха болтогой!

Марксизм-ленинизмын илагдашагүй мүнхэ туг доро, Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр урагшаа коммунизм тээшэ, нүхэдүүд!

Үшөө 9 бригада коммунистическэ гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэбэ

Коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэтэй болохын түлөө мүрысөөндэ хабаадалсаһан бригадануудай ажал хүдэлмэриие ВЛКСМ-эй Бурядай обком, профсоюзай областной Совет хаража үзөөд, 9 бригадада коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэ олгобо. Хүндэтэ нэрэ зэргэтэй болоһон бригадануудай тоодо ПВЗ-гэй паровозо-хабсаруулгын цехын мастер Тимофей Тиренинэй, «Механлит» заводой моторно цехын бригадир Николай Емельяновай, Хандагайн леспромхозой комплексно бригадын бригадир Владимир Борисовай, Бичурын аймагай «Победа» колхозой комсомолшуудай гахайн фермын ахалагша гахайшан Наталья Некипловагай бригадынхид оролсоно.

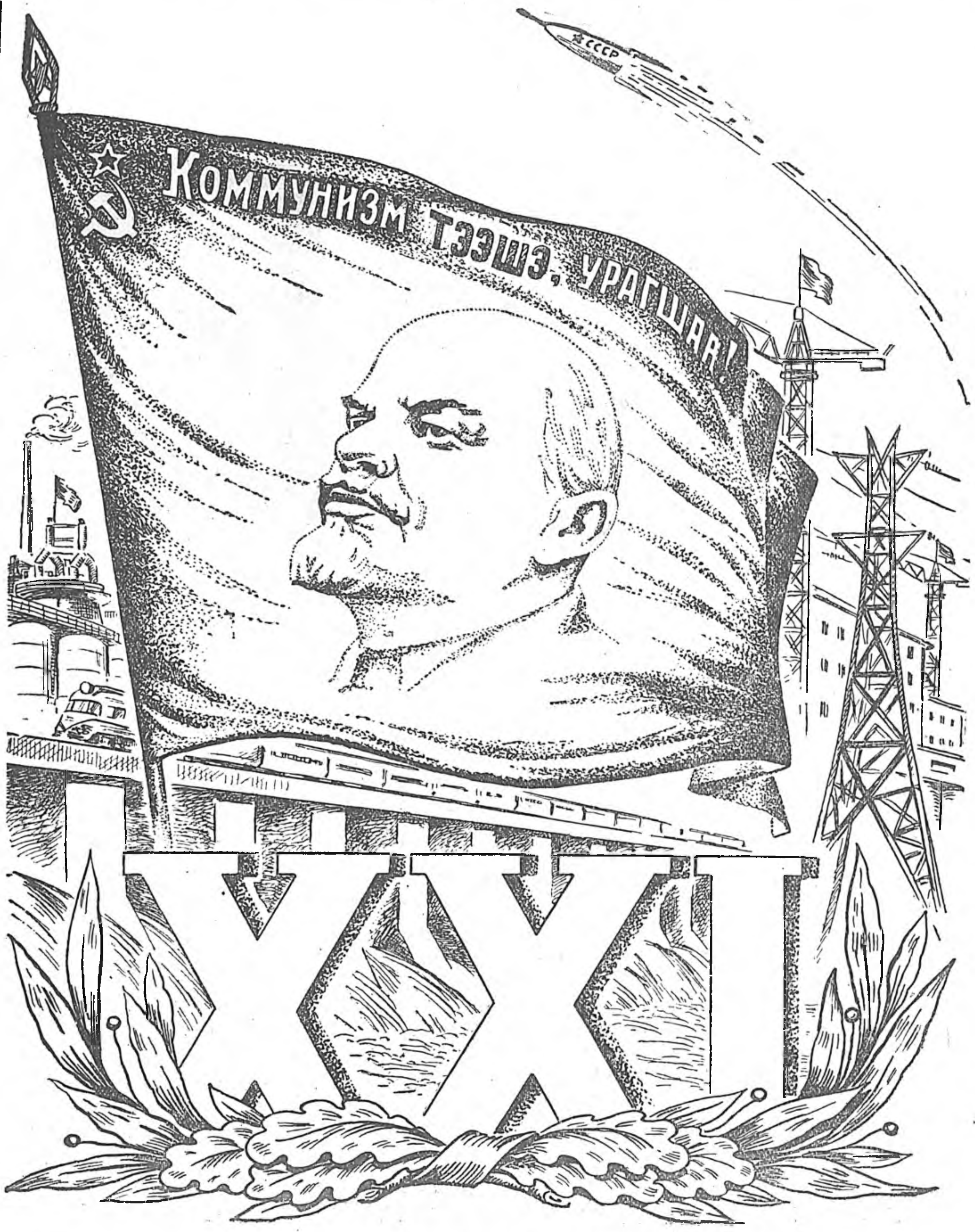

Ш. НИМБУЕВ

АЛДАРТА ПАРТИДАА

КПСС-эй XXI съездэ зорюулагдаба

Ашата партимнай,
Алдарта партимнай!
Батажан хүгжэжэ,
Бадаран мандажа
Ерэһэн замыеш
Ехэхэн элеэр
Хаража мүнөөдэр
Хабархажа байналди.

Хаанта Россин
Харанхы сооһоо
Улаан тугшни
Улаабхин соробхёод,
Багша Ленинэй
Бата гар соо
Үнгэжэн хурсадаһаар,
Үргэдэн толорһоор
Октябрьда хүрэхэдөө
Ошотон туяараа!

Вождиингоо захяа
Бодотоор бэелүүлэн,
Ашата һургаалынь
Арюунаар мандуулан,

Харагдаагүй шэнэ
Харгы гарган,
Халдаһан дайсады
Хаман, даран,
Илалтын замаар
Ябажа ерээш,
Илалтын дабаанай
Оройдо гарааш!

Эхэ ороноо
Дэлхэй дээрэ
Эгээ түрүү
Орон болгоош.
Эрэлхэг арадаа
Дэлхэй дээрэ
Эгээ түрүү
Арад болгоош!

Хэнэй хэһэн,
Хэнэй табиһан,
Хэмгүй хурдан
Хэмэл одон
Бүмбэрсэг дэлхэйе
Бүһэлэн ябанаб!

Хэнэй хэһэн,
Хэнэй табиһан,
Хэмгүй хурдан
Хэмэл юртэмсэ
Замбуулин соо
Замаа олонхой,
Тойрон нарые
Толорон ябанаб!

Хэды шэнээн
Һайхан алдар,
Хэды шэнээн
Һайхан жаргал
Урдамнай маниие
Угтажа байнаб!

Ашата партимнай,
Алдарта партимнай!
Улад зоноо
Урагшань хүтэлэн,
Улам улам
Урган мандыш,
Арюун нарандал
Алтаран мандыш!

Г. ЧИМИТОВ

КОММУНИЗМЫН ТУЛӨӨ!

Суранзан хүсэтэй Кремлиин ордонһоо
Зуралзан гараад, долоон жэлэй хараа,
Оронойм байдалые табин юһэн онһоо
Онсо һайхан болгохоор тараа.

Үйлэдбэридэ, хүдөөдэ тогтожо эхилһэн
Үндэр мэдэрэлтэ коммунис бригада
Үдэр бүхэнөө амжалтаар бэхилэн,
Үргэлжэ урагшаал дабхихаар шармайгаа.

Шуһамнай халуун, бэемнай залуул, мүн
Шууһан хамсытай гарнай задарюун!
Түүхэтэ жэлнүүдтэ нэрэеэ нэрлүүлһэн
Түрүү хүнүүдэймнай шарай дорюун!

Минута, час, үдэр, хоногоо
Домогто түсэбэй түлхюур болгоод,
Арадайнгаа ажахые хүгжөөн мандуулха,
Алтан тэмдэгтэ коммунизм ерүүлхэ
Агуухэ үйлэ хэрэгээ
Арюун һайханаар бэелүүлэе түргөөр.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

Г. Буханькын бригадада

Алтайн хизаарай Поспелихинскэ районой «Дружба» колхозой Гавриил Буханько гэгшын бригадын механизаторнууд ехэ алдар сууда гаранхай. Газар таряалангые шадабаритайгаар эрхилхын түлөө мүрысөө үүсхээд, энэ бригада табан жэлэй турша соо тарилгынгаа гектар бүриһөө зуун гушан табан пүүд орооһо хуряажа абана. Солото механизаторай үүсхэл болон дуршэлые халан абаһан хизаарай 200 гаран тракторна бригада үнгэрэгшэ жэлдэ һайн амжалта туйлаа.

Алтайн хизаарай партийна конференци бригадир Г. Буханькые КПСС-эй XXI съездын делегадаар һунгаа.

Коммунистическэ ажалай коллективэй нэрэ зэргэ олохын түлөө тэдэнэр мүрысэнэ.

(ТАСС).

XXI съездын делегадай ажалай габьяа

Киевэй областиин «Колос» гэжэ колхозой һаалишан Ефросиния Демиденко өөрынгөө даажа байһан үнеэдһээ гурбан жэлэй турша соо Украина дотороо эгээл лэ ехэ һү һаажа абана. Энэ үе соо 1.400 мянга шахуу килограмм һү тэрэ һааһан байна. Хэрбээ һүнэйнь тоһолигой дүрбэн процентһээ дээшэ байдагые хараадаа абабал, эды шэнээн һүнһөө 3600 гаран пүүд тоһо абажа болохо юм.

Иимэ амжалта түргэнөөр туйлагдаагүй. Фермэдэ хүдэлжэ эхилһэн түрүүшынгээ жэлдэ Демиденко үнеэн бүриһөө 2,5 килограмм һү һаадаг байгаа. Нэгэтэ Киевтэ малшадай республиканска зүблөөнэй болоходо, Ефросиния Афанасьевна Украина дотор мэдээжэ болоһон, Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэ зэргэдэ хоёр дахин хүртэһэн Мария Савченкотай уулзаһан байгаа. Тиигэжэ өөрынгөө хани нүхэрһөө олон үнэтэ заабаринуудые абаһан байна. Нютагаа бусажа ерэхэдээ, Ефросиния Афанасьевна үнеэдээ шэнэ гуримаар эдеэлүүлдэг, харууһалдаг болоһон байгаа. Тиигэжэ үнеэдынь эли бодо һүтэй боложо эхилһэн юм.

Социалистическэ Ажалай Герой Ефросиния Афанасьевна колхозно үйлэдбэридэ шэнэ юумэ үүсхэдэг, өөрөө амжалта туйлахаһаа гадна, бусад хүнүүдэй мүн лэ иимэ үрэ дүн туйлаха тухай оролдолго гаргадаг байна.

Киевэй областной партийна конференци дээрэ нүхэр Демиденко КПСС-эй XXI съездын делегадаар һунгагдаһан байна.

(ТАСС).

АЖАЛАЙ БЭЛЭГҮҮД

Түрүү предприятинуудһаа

Коммунизм байгуулха асари ехэ түсэб зүбшэн хэлсэхэ съездые республикымнай промышленна предприятинууд ажалай эрхим бэлэгтэйгээр угтажа байна.

Бурядай томохон предприятинуудай нэгэн бологшо Улан-Удын мяха-консервын комбинадайхид съездын хүндэлэлдэ абаһан уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргэбэ. Комбинадай хүдэлмэришэд 1958 ондо продукци бүтээн гаргаха түсэбөө 104,3 процент дүүргэжэ, хараалагдаһан даабариһаа гадуур 22 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилөө. Продукци гаргаха январь һарынгаа даабариие мүн лэ болзорһоонь урид дүүргэжэ, съездые угтаба.

Ленинэй орденто паровозовагонно заводой хүдэлмэришэд, инженернүүд болон техникүүд түүхэтэ съездын хүндэлэлдэ мүрысэжэ, үнгэрэгшэ жэлэйнгээ даабариие сүм дүүргээд, январь һарын түсэб дүүргэнтэжэ байна. Эдэнэр үнгэрэгшэ жэлдэ 3 паровоз, 4 вагон түсэбһөө гадуур заһабарилаа.

Сэмбэ нэхэгшэд бусад предприятинуудай түрүүшүүлһээ дутуугүйгөөр ажаллажа, съездые угтаа: 1958 ондо түсэбһөө гадуур 74 мянган метр сэмбэ нэхэжэ гаргаба. Шанар һайнтай сэмбэ нэхэн гаргаха январь һарынь түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байна.

Мяха ехээр тушаанабди

Баянголой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоз 1959 ондо 3500 центнер мяха гүрэндөө тушааха, худалдаха түсэбтэй юм. Январиин 25-най мэдээгээр 480 гаран центнер мяха тушаажа, 1 кварталайнгаа түсэб болзорһоонь хоёр һараар урид дүүргэбэ. Тус бүридөө 250—300 тухай килограмм шэгнүүртэй дундаһаа дээшэ шадалтай, 74 толгой тарган хашараг, мүн толгой бүриин 75—80 килограмм тухай шэгнүүртэй 20 гаран гахай тушаагдаа.

Энэ колхозойхид февраль, март һаранuудта тушааха, худалдахаар үшөө 300 гаран хашараг, гунан үхэрнүүдые хоёр гүүртэ болгожо хубаагаад, шахажа, таргалуулжа байнхай. Эндэ дүй дүршэлтэй үхэршэд нүхэд З. Цыренжапов, Б. Эрдынеев тушаагдаха малые ханалгатай һайнаар харууһалжа, тобир тарган байлгана.

Ц. Санжиев,
парторганизациин секретарь.

Баян ургаса абтаха

Мүнөө жэлдэ манай колхоз (Кудара-Сомон) 3270 гектар газартаа орооһото ургамалнуудые тариха юм. Мүн бүхы тарилгадаа хүсэд хүрэхэ өөрын үрэһэ хүрэнгэ бэлдэжэ хаагаа. «Лютесценс—062» сортын 5000 центнер шэниисын үрэһэн наринаар сэбэрлэгдэжэ, ехэнхинь тарилгын шанарта хүргэгдэнхэй. 374 центнер хара таряанай, 1400 гаран центнер овёсой, гэршүүхын үрэһэн хаагданхай.

Бүхы машина, техникэсэ хаһа сагтань һайнаар заһабарилжа, хабарай тарилгада түгэс бэлэн болгоод, үндэр баян ургаса туйлахые оролдоно.

Ф. Пашкова,
Кировэй нэрэмжэтэ колхозой агроном.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян пресс-конференци хэбэ

Америкын Холбоото Штадуудта аяншалаад, Москвада бусажа ерэһэнэйнгээ һүүлээр, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян советскэ, гадаадын оронуудай журналистнуудта зорюулан январиин 24-дэ пресс-конференци хэһэн байна. Энэ конференци Кремлиин Свердловско зал соо болоо. Эндэ 300 шахуу корреспондентнүүд суглараа.

СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко пресс-конференциие нээгээ.

Энэ конференци дээрэ А. И. Микоян мэдүүлгэ хэһэн байна.

США-да аяншалһан тухайнь корреспондентнүүдэй тон олон асуудалнуудта А. И. Микоян харюу үгэһэн байна.

(ТАСС).

ПАРТИМНАЙ АРАД ЗОНОО

АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

Мелькомбинадай хүдэлмэрилэгшэ В. И. Гарбина, (дээрэһээ доошонь), «Механит» заводой моторно цехын слесарь, коммунистическэ ажалай бригадын гэшүүн Е. И. Янтырев, мяханай комбинадай механическа цехын хүдэлмэрилэгшэ А. М. Каржавин.

Гэрэлтэ һайхан замаар

Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой маптан томо механическа цех соо түрүүшын халаанай халуун хүдэлмэриин үдэр үни эхилэнхэй. Эндэ түрүүн орожо үзөөгүй хүнэй тархяа эрьежэ, төөриһэхөөр, хайшаашье хара элдэб машинанууд, деталь, часть, шэрэм, түмэр түдэгэ үрэмдэдэг, хайдаг, мүлидэг, отолдог ехэшье, багахануудшье, янза бүриин станогууд хойно хойноһоонь жэрылдэнэ. Олон тоото оньһото станок, машинын зэргэ хүдэлхэдэ ямар нэгэ ехэ далайн гүндүү томо долгинуудай хүүежэ, хааяжа байһан шэнги һүрэтэйгөөр дуулдана. Тэрээн соогуур адар томо электрокрануудай ишэ тиишээ һүндэлдэхэ, мүн оньһон хүсэтэ алха балтануудайшье забда залигүй наяралдаха абяан замханагүй.

«Алдарта партиингаа XXI съездын хүндэлэлдэ ажалайнгаа эршэ шангадхая» гэһэн уряа лозунгнууд, зураг плакадуud харагдана. Заһабарилагдажа бэлэн болоһон, шэнэхэн шэрэтэй паровозуудшье бэеэ зэһэшоод, үүдэндэ дүтэ ерэнхэй. Цехын тэг дунда хабсаргагдажа байһан «Л» маркын һуунаг ута паровозой хажууда хэдэн хүнүүд ехэл сүлөөгүй хүдэлнэ.

Эндэмнай заводой түрүү хүдэлмэриипэдэй нэгэн Тимофей Тирениинэй хүтэлбэрилдэг, паровозой гол «зүрхэн» — машина хабсаргадаг слесарьнүүдэй бригада гээшэ. Эдэнэртэ һаяхан коммунистическэ ажалай бригадын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо һэн.

Коммунистическэ ёһоор ажаллаха, һураха, ажаһуухын түлөө тэмсэхэ, өөһэдынгөө бүхы мэргэжэл шадабари, хүсэл оролдолгоор гэрэлтэ һайхан коммунизм байгуулха гэһэн һанал бодол тэдэниие үдэр бүриин шэнэ амжалтада хүтэлнэ. Бүхы бригадаараа халаан бүриингөө даабарие хододоо 150—200 процент эрхим шанартайгаар дүүргэжэ, долоон жэлэй түсэбые табан жэл соо уридшалан бэелүүлхэ гээшэ тэдэнэй нангин уялга болонхой. Хүн бүхэн өөрынгөө эрдэм мэргэжэлые али болохоор дээшэлүүлхэ, һураха, ажалдаа, гэр бүлэдөө, олонойшье дунда бэеэ арюун сэхэ, сэбэрээр абажа ябаха тангаригтай.

— Нүхэр Тирениинэй бригада коммунистическэ уялгануудаа эрхимээр дүүргэжэ байна. Эдэнэр үнгэрэгшэ жэлэй IV кварталда түсэбһөө гадуур нэгэ паровозые бэлэн болгожо гаргаа. Мүнөөшье халаан бүри даабари, нормоёо ходо үлүүлэн дүүргэнэ,— гэжэ цехын комплексно бригадын бригадир, коммунист Николай Максимович Левщенков омогорхон хөөрэнэ.

Энэ гайхамшагта, һайн һайхан хэрэгэй түлөө хамсыгаа шуугаад тэмсэжэ байһан зоримгой эдэ хүбүүднай хэд гээшэб? Бригадир Тимофей Тиренин өөрөө 1946 ондо ремесленнэ һургуули дүүргэжэ, слесарьһээ эхилээд, участогай мастер хүрэтэр ургаһан, мүнөө заводойнгоо нилээд дүршэлтэй, түрүү хүнүүдэй нэгэн болонхой. Хэзээдэ түбшэн даруу зантай, «ажалаа арбан хургандаал адли» мэдэхэ, бодолготой, хүхихэ газартань хүхижэшье шадаха, зон нүхэдэйнгөө дунда ехэ магтаалтай, хүндэтэй юм. Тимофей энэ жэлдэ КПСС-эй гэшүүндэ кандидадаар абтанхай, мүн түмэр замай үдэшын техникумэй 3-дахи курсда һуралсана.

Бригадирай «баруун гар» Валентин Ситников заводто баһал үнихэнэй хүдэлжэ байнхай. Түбһэндэ гартаа дүйтэй, ямаршье орёо оньһон деталиие оншыень олоод лэ тааруулдаг, мүн өөрөө түмэр замай техникумэй һүүлшын курсда һурадаг хадань энэ хүбүүе нүхэдынь «манай конструктор» гэжэ нэрлэдэг.

Бригадын гэшүүд — залуушуул Владимир Смирнов, Павел Кончаков, Виктор Рякин, Юрий Кириков, Владимир Тарасенко гэгшэд баһал оролдосотой, үнэн сэхээр хүдэлдэг, үлүү булуу зангүй, эрдэм номһоошье гээгдээгүй, тус тустаа 6—8 классуудта һуража байһан манай совет үеын хүбүүд юм.

— Ажалай иимэ баатарнуудаар алдарта коммунизмын хэрэмые дабангүй яахаб,— гэжэ комсомолой комитедэй секретарь Анатолий Орехов хүхюунээр мэдүүлнэ.

Тиимһээршье байтар халаанай ажал дүүрэбэ хэбэртэй, хүдэлмэришэд цехын душ тээшэ субажа эхилнэ.

— Хүбүүд, мүнөө үдэшэ ехэ һонирхолтой «Над Тиссой» гэжэ кинокартина гаргахань, бултадаа ошожо хараха бэшэ гүбди,— гээд нэгэнэйнгээ асуухада:

— Таанад, мартаа гүт? Мүнөө үдэшэ 8 часта заводой Культурын байшан соо болбосоролой журам ёһо сахижа һураха «университет» байгуулха, одоол манда хабаатай баярай үдэшэ болохо юм. Тэндэ бултадаа ошохо ёһотойбди, тиимэ бэзэ, Тимофей,— гэжэ нүхэр Ситников ябууд дундаа бригадирта хандана.

Тиимэ даа, тиимэ. Үглөө үдэшэ бригадаараа город соогуур ниитын гурим журам сахихаяа гарахабди, — гэжэ нүхэр Тиренин бултанда һануулан хэлэнэ.

— Мэдэнэбди, мэдэнэбди, нүхэр бригадир, һанаагаа бү зобо, бултадаа гарахабди, бидэнэй һанал бодол, харгы замнайшье нэгэн ха юм, —гэлдэһээр ябанад...

Эдэл бэшэ гү? Манай ерээдүйн гэрэлтэ һайхан коммунизмын үглөөдэрэймнай байдалые зохёон ябагшад!

Алдарта партиимнай хараалһан асари ехэ долоон жэлэй түсэбөөр урган гараһан ажалай коммунистическэ иимэ бригадануудай тоо завод дотор мүнөө үдэрһөө үдэртэ улам олошоржо байна. Тиимэһээ үбгэн залуугүй, хүдэлмэришэн бүхэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ «коммунизмын ажабайдал» нэбтэрэн орожо байһаниинь элитэ.

Агуу совет арадаа коммунизмын гэрэлтэ ордон тээшэ бата найдамтайгаар хүтэлжэ ябаһан алдарта КПСС-эймнай аша габьяань энэл ха юм даа.

Н. Мыжитов.

Багшын үгэ

Коммунистическэ партиингаа XXI съездые Советскэ Союзай ажалшад баяр баясхалангай оршон байдалда угтахань.

Манай 65-дахи дунда һургуулиин багшанар, һурагшад, бүхы хүдэлмэрилэгшэд бултадаа урда урдынхиһаа улам ехээр урма зоригоо бадаруулан, һуралсал ажал хоёрой хоорондохи алгасалые усадхаха, һуралсал-хүмүүжүүлгын хэрэгые эрид һайжаруулха зорилгоёо эрхимээр дүүргэхын тулада эсэшэ сусашагүйгөөр ажаллажа, һуража байна. Ахалагша классайхиднай һуралсал-үйлэдбэриин мастерской хирпиисээр барижа байнхай, түмэр замай болон промышленностиин элдэб һалбарида саашадаа хүдэлхэ мэргэжэл, оңдоошье ажалай дадал ололсоно.

Хүн түрэлтэнэй жаргалта байдал—коммунизм байгуулха хэрэгые түргэдхэхэ зорилго түрэл партимнай совет арадайнгаа урда табихань гээшэ.

Съездын нээгдэхые үнинэй хүлеэжэ байгаабди. Юундэб гэхэдэ, партиин зүгһөө һүүлэй жэлнүүдтэ хараалагдаһан гайхамшаг ехэ далайсатай хэмжээ-ябуулганууд бүхы совет хүнүүдэй зол жаргалые бүри ехээр дэлгэрүүлхэ, арадай ажахы болон соёл культурые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ ажалшадые элсүүлнэ. Ажабайдалтай һургуулиин холбоо барисаае улам бэхижүүлхэ тухай Хуули манай орондо коммунизмын һаруул һайхан ордон барилсаха хүнүүдые бэлдэхэ ябадалда зорюулагданхай.

Тиимэһээ КПСС-эй XXI съезд хүн түрэлтэнэй түүхэдэ үзэгдөөгүй ехэ хэрэг шиидхэхэ, коммунизм байгуулагшадай съезд болохо гэжэ бүхы совет хүнүүд мэдэнэ.

М. Банчикова,
Улан-Удын 65-дахи һургуулиин багша.

Тоо, баримтанууд

☆ Республикын промышленностиин түрүү предприятинууд, колхоз, совхозууд КПСС-эй XXI съездые ажалай ехэ амжалтаар угтаба. Бурядай совнархозой промышленность, Улан-Удын ПВЗ болон бусад предприятинууд жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь урид дүүргэв.

☆ Барилгашадай түрүү коллективүүд съездын урда тээхи мүрысөөндэ ехэ илалта туйлаа. «Джидастрой» трест капитальна хүдэлмэридэ һомологдоһон мүнгэ зөөри ашаглаха, гэр байра, үйлэдбэриин байшангуудые бариха 1958 онойнгоо түсэбые болзорһоонь урид дүүргээд, декабриин 25-һаа 1959 оной түсэбөөр ажаллажа байна.

☆ Коммунистическэ ажалай бригадануудай нэрэ зэргэ олохо эрхын түлөө мүрысэдэг үйлэдбэриин бригадануудай тоо үдэр бүри олошорно. Ганса Улан-Удын паровозо-вагонно заводто коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэ олохо эрхын түлөө 31 бригада мүрысэнэ. Зэдын аймагай Чапаевай нэрэмжэтэ колхозой һаалишад, Кировэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудай хонишод энэ дээдэ нэрэ зэргэ олохын түлөө мүрысөөндэ аймаг соогоо түрүүлэн оролсоһон юм.

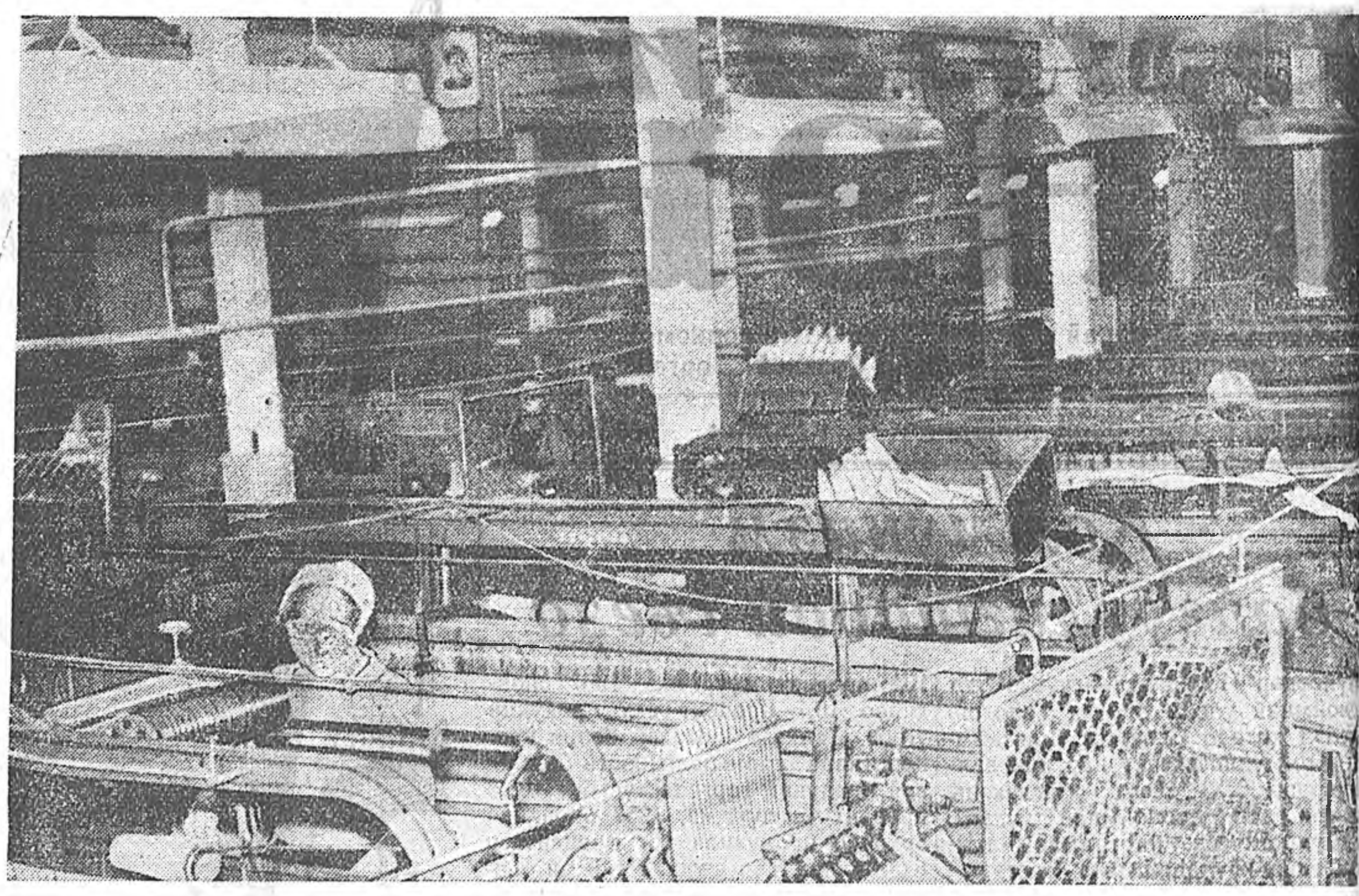

КПСС-эй XXI съездые Улан-Удын сэмбын фабрикын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ажалай шэнэ амжалтаар угтаба. **Зураг дээрэ:** фабрикын бүд нэхэлгын цех.

Л. Хайдуровай фото.

Малшадые хүмүүжүүлхэ гуламта

Мал ажал дээрэ хүдэлдэг колхозникуудай культурно - ажаһуудалай эрилтые һайнаар хангаха гээшэ тон шухала зорилгонуудай нэгэн болоно. Энээниие хараадаа абажа, «Эрдэм» колхозой правлени, партийна эхин организаци хэдэн жэлэй урда Бахлайтынгаа фермын дэргэдэ культбаза эмхидхэһэн юм. Түгэс түхеэрэлгэтэй энэ культбаза дүтэ шадарай дүрбэн гүүртые хангадаг. Үнгэрһэн үе соо малшадай дунда соёл гэгээрэлэй хүдэлмэри ябуулха зарим тэды дүй дүршэлтэй болонхойбди. Манайда магазин, бани, клуб, нүүдэл библиотекэ бии.

Түрэл партиингаа съездын урда тээ культбазада 6 лекци, элидхэл, 9 хөөрэлдөөн болоһон байна. Малшаднай сугларжа газетэ, журналнуудай һониниие хамтаараа уншадаг. 1959-1965 онуудта оронойнгоо ажахые хүгжөөхэ түсэбэй даабарита тоонуудые эли тодоор харуулһан витринэ, монтажууд бэлдэгдэжэ табигданхай.

Коммунистическэ мүрысөөндэ зорюулагдаһан тусхай вечер культбаза соо боложо, түрүү һаалишад Юмжаб Дамбаева, Цыжип Чимитова гэгшэд үнеэн бүриһөө үдэрэй 7 —10 литр һү һааха уялга абаһан юм. Тэдэнэр үгэдөө хүрэжэ байнхай. Залуу һаалишад Феня Дашиева, Вера Бальжинимаева һү ехээр һааһанайнгаа түлөө ВЛКСМ-эй обкомой Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа. Тиигэжэ бахлайтынхид үхэр малаа тобир тарганаар, ашаг шэмэтэйгээр ондо оруулжа байнад.

А. Дашиев,
Хэжэнгын «Эрдэм» колхозой Бахлайтын культбазые даагша.

Зориг дээрэм зориг нэмээнэ

Ямаршье бэрхэшээлэй урда сухаридаггүй, заабол тэрэниие дабан гарадаг, хамагые илагша баатарлиг Коммунистическэ партимнай хүн түрэлтэнэй түүхэдэ түрүүшынхеэ хүдэлмэришэн, таряашанай засаг тогтоогоод, социализмын шата дабаад, мүнөө коммунизм байгуулха түсэб зохёобо. Энэ түүхэтэ зорилго тухай партиимнай XXI съезд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэнь гээшэ.

Коммунизмын һүр жабхаланта тугай бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ далбан кадхажа, эгүүридэ мүнхэ нарые арбадахи планетын гороолон ябаха үедэ ажаллаха, ажаһууха гээшэ ёһотойл жаргалтай, сэдьхэл зүрхэ хүдэлгэмэ байна даа!

Би арбан дүрбэ-табатай байхадаа багынгаа дуратай ажалда, һаалишанаар орожо хүдэлһөөр мүн лэ арбаад жэл болобоб. Энэ турша соо хамтын ажалай аша туһые бодотоорнь харааб. Манай нюдэн дээрэ ажабайдалнай һайжаран хубилжа байна. Һү һаали дээрэшье хаража үзэхэдэ ямар хубилалта болоо гээшэб. Жэлдээ арай гэжэ хэдыхэн зуугаад литр һү үгэдэг үнсэдһээ мүнөө хэды мянгаадые һаадаг болоо. Би үнеэдэйнгээ тус бүриһөө урзанда 1884 литр, нёдондо 2100 литр һү һаагаа һэм.

Энэ үбэлжэлгэ яһала һайн үнгэржэ, үнеэднайшье һүтэй. Үдэртөө үнеэнһээ 8—9 литр һүн һаагдана.

Түрэл партиингаа XXI съездын угтамжада энэ жэлдэ үнеэн бүриһөө 2400 литр һү һааха уялга абааб.

Ц-Д. Гармаева,
Кяхтын Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан.

Хүдэлмэришэдэй хүсэл

Алдарта партиингаа XXI съездые ажалай эрхим бэлэгтэйгээр угтахын тула манай шахтын хүдэлмэришэд үнгэрэгш 1958 ондо, мүн шэнэ жэлэй гараһанһаа хойшоншье бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаһан байна. Бригадымнай гэшүүд Николай Мамайн үүсхэлые шахта соогоо хамагһаа турүүн дэмжэжэ, даалгабариһаа гадуур халаан соогоо тус бүридө тонно хахад нүүрһэ малтан гаргахаар шиидэһэн юм. Тэрэ уялгаа бидэнэр хүндэтэйгөөр дүүргэж байнабди. Үнгэрэгшэ 1958 онд бригадымнай гэшүүн бүхэн халаа соогоо даалгабариһаа гадуур тонно хахад нүүрһэ малтажа, тонно бүриингөө өөрынь үные нэгэ түхэригөөр химдаруулаа.

Манай бригадын нүүрһэшэд шэнэ жэлэй гараһанһаа хойшо мүн л һайнаар ажаллажа, съездын хүндэлэлдэ абаһан уялгануудаа болзорһоонь урид дүүргээд, тонно нүүрһэнэй өөрынь үные 150 мүнгөө химдаруулба.

1958 онһоо бидэнэр үдэртөө 7 час ажалладаг болоходо, амарха сэнгэхэ, һураха нилээд ехэ арга боломжотой болообди. Шэнэ долоо жэлэй түсэбэй бэелүүлэгдээд байхада манай ороной ажалшад неделидээ хоёр дахин амардаг, дэлхэй дээрэ эгээн баян дэлгэр ажаһуудалтай болохо байна. Юр ажалша зондо парти, правительствымнай иимэ ехэ анхарал хандуужа байһанайнь харюуда бид нүүрһэ малтагшад, улам һайнаа ажаллахабди.

Н. Хохлов,
Галуута-Нуурай 2 шахтын машинист

XXI ДУГААР СЪЕЗДЫЕ УГТУУЛАН

☆

Ц. О. ОЧИРОВ,
КПСС-эй обкомой секретарь.

☆ ☆

Мүнөөдэр бүхы советскэ уладай, бүхы хүн түрэлтэнэй һанал зананиинь манай ороной зүрхэн—Москва хотодо. Тэндэ Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин ээлжээтэйбэшэ XXI дугаар съезд энэ үдэр нээгдэхэнь. Манай ороной хүдэлмэришэн, таряашан зон энэ үдэр болбол хэтымнай зорилгые тодоруулха, коммунизмда орохо ууҗам үргэн зам нээхэ үдэр гэжэ хүлеэгээ. Харин олон орон нютагуудай ажалша арад зон, манай нүхэд анданар болбол зорихо, хүсэхэ үидэрэйнгөө хяра оройе хараха үдэрнай гэжэ тоолоно. Баяр баясхалангай найдабари этигэмжын һүртэ ехэ үдэр!

Тиимэ байхада харша зайдан, муухай сэдьхэлтэй дайсан харануд энэ үдэрһөө һүрдэн айжа, һүнэһээ зайлажа угтаба: Шэнэ ба хуушан, социализмын ба капитализмын урилдаа мүрысөөнэй шиидхэбэриие ойротуулан, капитализмын һүнэхэ, коммунизмын мандаха болзор тодоруулха үдэр!

Манай орон дотор съездэ бэлэдхэл арад зоной угаа ехэ политическэ болон ажалай эдэбхи зориг үргөө. XXI дугаар съезд дээрэ Н. С. Хрущевой хэхэ элидхэлэй гол түлэбынь хүдэлмэришэн, таряашан, оюун ухаанай ажалшанай дунда үргэнөөр хэлсэгдээ.

Ганса манай республика дотор болоһон митинг, суглаан, партийна пленум болон эдэбхитэдэй хэлсээлгэдэ 300 мянга гаран хүн хабаадажа, 20 мянган хүн өөрынгөө һайшаал, дурадхал, һанамжа хэлээ.

Нүхэр Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисые съездын урда тээ бүхы арад зоной дунда хэлсэһэн ябадал болбол манай парти арад хоёрой хоорондын бата бүхэ барисаанай нэгэдэлые үшөө дахин элирүүлээ. Тиигэжэ съезд дээрэ баталан абтаха долоон жэлэй түсэб парти арад хоёрой хамтаараа зохёоһон, хамтаараа бэлэдхэһэн түсэб боложо гараха.

Мүнөө эхилээд байһан шэнэ долоон жэл Эхэ оронойнгоо хүсэ шадал, соёл-культурые улам дээшэнь үргэхэ, коммунизмын материально-техническэ үндэһэ һуури бэлэдхэхэ, ажалша арадай эрилтэ хэрэгсэлые дүүрэн хүсэд хангаха гэһэн гол зорилготой. Долоон жэлэй түсэбые дүүргээд байхадаа манай орон болбол дэлхэй дээрэ эгээн баян оронуудай нэгэн боложо, хүн бүхэндэ хүртэхэ продукциин талаар Америкын Холбоото Штадуудые хүсэхэ зорилгые шууд хангаха байна.

Иимэ ушарһаа долоон жэлэй түсэбые Советскэ Союзай хүн бүхэн үнэн сэдьхэлһээ һайшаажа угтана.

Энэ долоон жэл соо асари ехэ зорилгонуудые шиидхэхэ үндэһэ һуури, арга боломжонуудынай Коммунистическэ парти, Советскэ засагай үнэн зүб политикын аша үрэ, орон дотороо хүсэтэ индустри, томо социалистическэ хүдөө ажахы байгуулһанай, эдэбхи соёлой бадарһанай аша үрэ мүн.

Советскэ арад зоной түүхэдэ партиин съезднүүд тусхайта һуури эзэлдэг. Тиимэ ушарһаа удаадахи съездые угтуулан үнгэрһэн съездһээ хойшо хэгдэһэн, бүтээгдэһэн ажал хүдэлмэриингөө дүн хамтарал гаргадаг манай арадай ёһо заншал бэлэй. Мүн баһа съездын хүндэлэлдэ Эхэ оронойнгоо үмэнэ ажалай илалтын мандал үргэхэ ябадал гоё һайхан ёһо заншал болонхой.

I.

Бурят ороной ажалшад эдэ ёһо заншалые уламжалуулан оло олон суглаа, митингнүүд дээрээ XX дугаар съездһээ XXI дугаар съезд хүрэтэр бүтээһэн ажалайнгаа дүн гаргажа, Эхэ орондоо хүндэлэлэй бэлэгүүдые асараа.

1956—1958 онуудай хугасаада манай республика алишье талаараа дээшэлжэ, ургажа, бэшэ бэшэ республика, областьнуудһаа доройтоо, гээгдээгүй. Промышленностьмнай шэнэ дэбжэлтэ туйлаа, хүдөө ажахымнай саашадаа ургаа, соёл культура улам һайжараа.

Үнгэрэгшэ жэлдэ республикын промышленностиин бүтээдэг продукци 1955 онтой —XX дугаар съездын урда тээхи жэлтэй сасуулхада, 21 процент дээшэлээ, ажалай бүтээсэ 27 процент ургаа. Капитальна барилгануудта 1,8 дахин ехэ зөөри гаргагдажа, барилга дээрэхи ажалай бүтээсэ 34 процент дээшэлбэ.

Урдахи съездһээ энэ съезд хүрэтэр хүдэлмэришэн ангиин тоо олон болоо, тэдэнэй дундаһаа эрхим һайн ажалай баатарнууд тодоржо гараа. Модо бэлэдхэлшэ нүхэд И. А. Костромин, П. Р. Чабан, барилгаша Ч. Цыбиков гэгшэдтэ Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэ зэргэ олгогдоо, хэдэн арбаад түрүү хүдэлмэрилэгшэд орден, медальнуудаар шагнагдаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ манай хүдөө ажахы илангаяа хурдаар дэбжэһэн байна. Республикын колхоз, совхозууд, хүдөө нютагай ажалшад партиин Центральна Комитедэй сентябриин (1953 он), удаадахи Пленумүүдэй тогтоолнуудые бэелүүлэн, КПСС-эй XX дугаар съездын шиидхэбэриие дүүргэлтэ болгон, угаа ехэ хэрэг бүтээгээ.

Республикын колхоз, совхозууд 1953 онойхитой сасуулбал, 1958 ондо 2,4 дахин ехэ һү һаагаа, 2,3 дахин ехэ нооһо хайшалаа, үндэгэн олоор абтадаг болоо. Энэ хугасаа соо үнеэднай нилээд һүтэй боложо, колхозуудынай үнеэн бүриһөө 1953 ондо 505 килограмм һү һааҗа байһан аад, үнгэрэгшэ жэлдэ 1245 килограмм һаагаа, совхозууд 416 килограммай орондо 1608 килограмм һү һааба.

Газар тарялангай ургаса баһа нилээд дээшэлээ. 280 мянган гектар шэнэ газар хахалагдаа, үһанай газар үргэн болоо.

Хүдөө ажахын продукци ехээр бүтээд болоһон ушарһаа, мяха, һү, нооһо, үнд гүрэндөө ехээр тушаадаг болообди.

Эдэ бүгэдын ашаар, мүн гүрэндэ тушаһан мяха, һү, нооһо гэхэ мэтын үнэ сгэй ехэшэг болоһон дээрэһээ колхозудаймнай олзо доход ургажа, 1953 он 269,5 миллион түхэриг абтажа байһааад, мүнөө 380 миллион түхэриг олзо одог болоо. Колхозникуудай байбайдалынь баян һайн боложо байна.

Мал ажал, илангаяа хонин ажал үхэхэ талаар Курумканай, Мухаршэбэра Зэдын, Сэлэнгын аймагууд һайнаар хүдмэрилоо. Байкало-Кударын, Тарбагатай Иволгын аймагуудта үнеэдэйнь һүн баш аймагуудта орходоо ехэ болобо.

Колхозникуудай ашаг зөөринь ургаж экономическо-эмхидхэлэй талаар бэхижһэнэйнь үндэһэн дээрэ гэр байра, сокультурын барилга үргэнөөр ябуулагда Кударын аймагай колхозууд һүүлэй 2 жэл соо хэдэн зуугаад шэнэ гэр, клу больница болон культбазануудые бари Ленинэй нэрэмжэтэ, Кировэй нэрэмжэ мүн «Путь к коммунизму» колхозууд культбазануудынь ёһотой социалистичес байдалда ороһоной гэршэ, бүхы соёл кутурын, политическэ болбосоролой хүдмэриин түб центр болоо.

Хонин ажалда илангаяа һайн үрэ д туйлаһан ушарһаа манай республика бхы дээрээ Бүхэсоюзна хүдөө ажах выставкэ дээрэ үргэнөөр харуулагд Мүн хэдэн зуугаад түрүү колхозник совхозой хүдэлмэришэд тэрэ выставк хабаадагшад болоо.

XX дугаар съездһээ хойшо үнгэрһэн промышленность болон хүдөө ажахы шэнэ дэбжэлтээр тэмдэглэгдэхэһээ га мүн соёл культурын улам саашадахи жэлтын үе байба. Манай Эхэ орон до алишье гүрэнүүдһээ түрүүн хэмэл нууд табигдаа, лээлэ юртэмсые харбаха ракетанууд байгуулагдаа. Сов скэ литература болон искусствын гайх шагта туйлалтанууд бүхы дэлхэ мүн лэ суурхагдаа.

КОММУНИЗМЫН ЗАМААР ХҮТЭЛНЭ

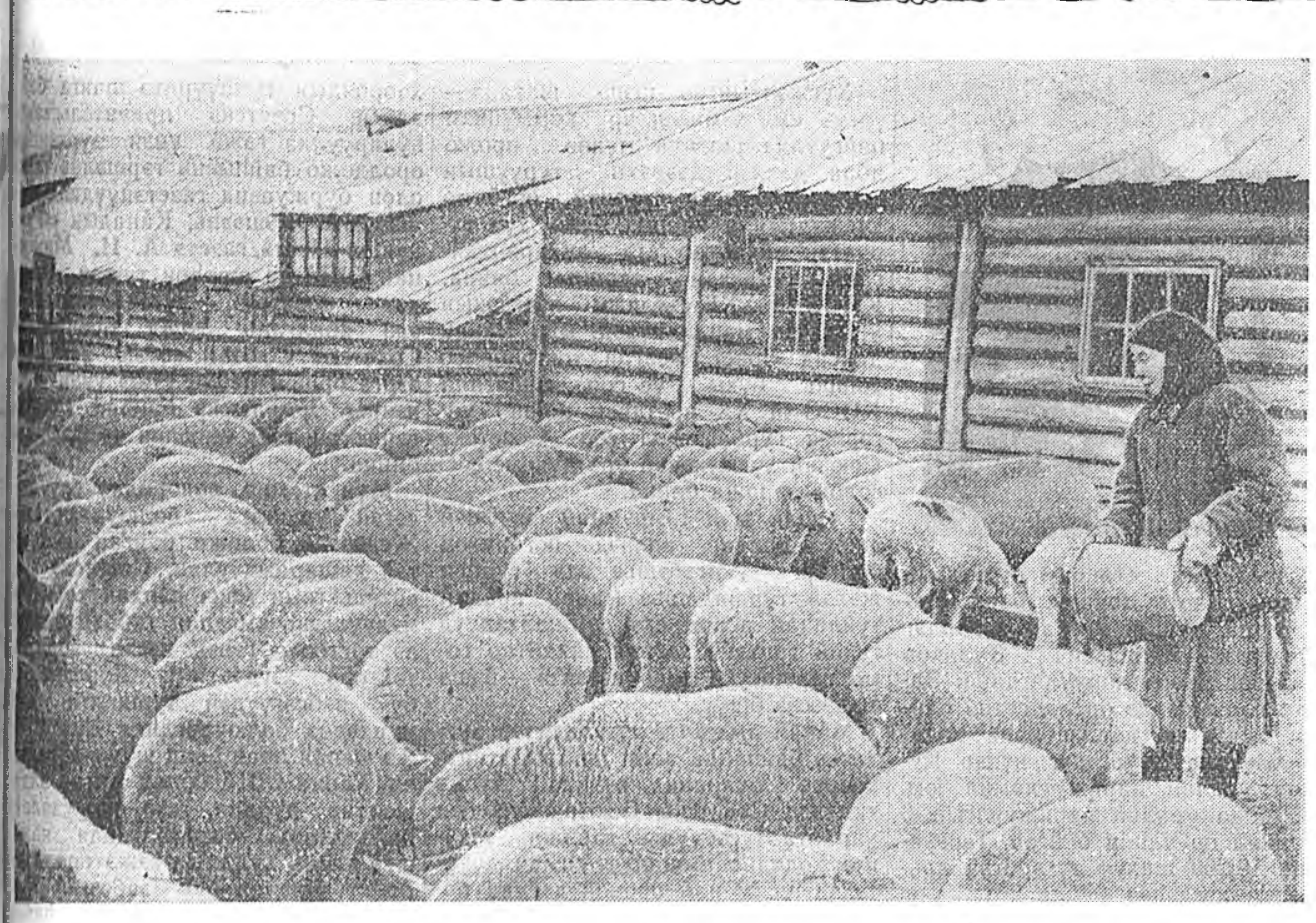

Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой нүхэр Шалсама Цыремпиловагай даадаг отарын бригада үнгэрэгшэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга абаа, 4 килограмм шахуу нооһо хайшалаа. Мүнөө энэ бригадынхид коммунистическэ ажалай бригадын нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэжэ байна. **Зураг дээрэ:** нүхэр Цыремпилова хонидтоо овёс үгэжэ байна.

А. Мантаевай фото.

Омогорхол үүсхэнэ

Совет хүнүүд түүхэтэ үдэрнүүдые эмдэглэхэдээ, ажал-ябуулгынгаа дүн гаргадаг заншалтай. КПСС-эй XX съездһээ хойшо үнгэрһэн гурбан жэлэй турша соо манай республика дотор айхабтар ехэ юумэн хэгдээ.

Манай парти, правительство ойрын жэлнүүдтэ хүдөө ажахыгаа эрид ехээр хүгжөөхэ, адууһа малай ашаг шэмые дээшэлүүлхэ зорилго колхозно таряашадай урда табиһан байна. Энэ шухала зорилгые бэелүүлгэдэ хубитаяа оруулалсахые хүсөөд, 1957 ондо Улан-Удын «Бурстрой» трестдэ ажаллажа байтараа партиин уряагаар нютагайнгаа колхоздо ошоо бэлэйб.

Тэрэ гэһэнһээ хойшо тэбхэр хоёр жэл үнгэрбэ. Энэ багахан хугасаан дотор ниилээд ехэ хубилалта болоо. Колхозоймнай ажахы жэлһээ жэлдэ ургана, бэхижэнэ. Гансахан 1958 оной олзо доход 5 миллион шахуу түхэриг болобо. Мүнөө артелиимнай гэшүүдэй ажалта үдэртэ 9 түхэриг мүнгэн хубаагдахаар хараалагдана. Би өөрынгөө нүхэртэй хамта 1957 ондо 617 ажалта үдэр оложо, 6 мянган түхэриг абаһан аад, үнгэрөөшэ жэлэй 11 һарын дүнгөөр 1161 ажалта үдэр олообди.

Энээгээр һанаагаа амарангүй, ерээдүйдөө бүри һайнаар ажаллахые оролдохобди. Алдарта партиин XXI съездын хараалһан асари ехэ зорилгонуудые бэелүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаа, арга боломжоёо элсүүлэн ажаллахабди.

Д. Биликтуев,
Сэлэнгын XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн.

Арад зонтойгоо хамта

Һү, мяха, тоһоной хүн бүхэндэ хүртэсөөр США-е ойрын жэлнүүдтэ хүсэхэ гэжэ парти, правительствынгаа табиһан хүндэтэ зорилгые бэелүүлэн, манай совхозой хүдэлмэришэд һүүлэй үедэ ажал хүдэлмэридөө амжалта туйлажа байнхай. Бүхы малаймнай тоо толгой горьтойхоноор нэмэхэ зуураа, ашаг шэмэнь дээшэлээ. Хэрбээ 1956 ондо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 1006 литр гэхэ гү, али хамта 4411 центнер һүн һаагдаа һаа, үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриин 2155 литр гэхэ гү, али хамта 11350 центнер һаагдаа. Эдэ жэлнүүдтэ хоёр дахин ехэ мяхан, хоёр дахинһаа дээшээ нооһон абтадаг болоо.

Иимэ амжалта хайшан гэжэд туйлагдааб гэхэдэ, манай партийна организациин зуугаад коммунистнар зоноо ударидан ябажа, мал ажалаа хүгжөөхын, ашаг шэмыень эрид түргэнөөр дээшэлүүлхын түлөө шангаар тэмсэһэн байна.

Манай коммунистнууд КПСС-эй XXI съездын — коммунизм байгуулагшадай алдарта съездын шиидхэбэринүүдые дүүргэлтэ болгон, ойрын жэлнүүдтэ гурба-дүрбэ дахин ехэ мяха, һү, нооһо абадаг болохын түлөө улам шангаар тэмсэхэнь лабтай.

Б. Эрдынеев,
Кяхтын совхозой парткомой секретарь.

Механизаторнуудай хүндэтэ хэрэг

Адууһа малайнгаа ашаг шэмые эрид дээшэлүүлэн, һү, тоһо, мяханай хүн бүхэндэ хүртэсын талаар Америкын Холбоото Штадуудые хүсэхэ гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй табиһан зорилгые бэелүүлэлсэхэ хэрэгтэ хубитаяа оруулхын түлөө манай колхозой малшан бүхэн шармайн тэмсэнэ. Малай ашаг шэмые эрид ехэдхэхэ тухайда XXI съезд дээрэ мүн лэ дэлгэрэнгыгээр хэлсэгдэхэ байха.

Хүдөө ажахын продукт элбэгжүүлхын тулада малай тэжээл ехээр бэлдэхэ шухала. Тиимэ хадань шэмэтэ һайн тэжээл— кукуруза агротехникын заабариин ёһоор тарижа, баян ургаса абаха зорилго табинабди.

Манай «Гигант» колхоздо кукуруза тарижа ургуулха комплексно 2 звено эмхидхэгдээ. Артельнай энэ жэл 200 гектар газарта кукуруза тариха юм. Манай звенодо 100 гектар газар даалгажа үгтэнхэй.

Нёдондо жэлэйнгээ алдуу дутуунуудые хараада абалсан ажаллажа, 1959 ондо кукурузын ёһотой һайн ургаса абахын түлөө тэмсэхээр шиидээбди.

Наг шэбхэ зөөхэ тусхай тэргэтэй 2 трактор, нэгэ автомашина звенодомнай үгтөө. Тарилгымнай газарай 30 гектарынь уһалагдаха юм. Һаяар тэндээ саһа тогтоожо, тошо халяажа эхилхэбди. Мүн хабартаа һайрам ехээр тогтоогдохо.

Мүнөө звеногоймнай гэшүүд Сэлэнгын аймагай «Коммунизм» колхозой кукурузашадай хандалга бэшэгтэй танилсаад, тэдэнэй үүсхэлые халуунаар дэмжэн, энэ жэлдэ кукуруза тариһан газарай га бүриин 300 центнерһээ доошо бэшэ ногоон эшэ набша абахаар шиидэбэбди. Тиигээд колхозойнгоо 1-дэхи звеногойхидые социалистическэ мүрысөөндэ уринабди.

Ф. Гирин,
колхозой кукуруза ургуулдаг 2-дохи звеное даагша.

Мухаршэбэр.

Бата найдамтай алхамаар

Январиин янгинама хүйтэндэ үе үе жэхымээр жабарлана. Тооһорон байгаа сайбар мананда халхалагдан, бурзагар сагаан сэн бунгаар хушагдаад, ойро тойроной юумэн оногдошогүй бүдэхеэр харагдана. Тиигэбэшье Бургалтайн голдо (Дээдэшье, Доодошье Бургалтайда) байдаг малай гүүртэ, отарануудаар, запабарилгын мастерской, клуб, улаан булангуудаар—хаа хаанагүй оролдосотой габшагай ажалай дуун, ирагуу хонгёо хүгжэмэй эгэшэг һайхан аялга зэдэлээд замханагүй.

Энэншье ойлгосотой. Урдандаа баяд, ноёдой барга бүдүүлигээр аашалд үгытэй ядуу зоной үлдэжэ, зобожо ябадаг байһан энэ нютагта Совет засагай үршөөлөөр, партиин сэсэн мэргэн хүтэлбэрээр бүгэдэ ниитын баян дэлгэр байдал мандажа, арад түмэнэй хэтын жаргалай һуури табигданхай.

Үнэхөөрөөшье, улад зоной байдал ямар ехээр хубилаа, һайжаран һалбараа гээшэб! Урдань энэ голой эхинһээ адаг хүрэтэрнь—хада хангилай хаяа боорёор абар табархан айлнууд эндэ тэндэ таранхай һуудаг байгаа бшуу. Харин мүнөө Бургалтайн зоной ажалынь урматай, байдалынь жаргалтай болоо. Эрдэм һургаал шудалһан мэргэжэлтэд, алдартай хүндэтэй болоһон хүнүүд он жэлэй үнгэрхэ тума улам олоороо дэбжэн гарана. Эдэнэй бэлигтэ ухаагаар, бэрхэ гараар Бургалтайн зоной хамтын баялиг, культура болбосорол таһалгаряагүй хүгжэнэ. Тиигэжэ һабаар дүүрэн сагаан эдеэн билтарна, һүри һөөг торгон нооһон багсалагдана, һүрэг олон адууһа мал үдэнэ.

Партиин ЦК-гэй сентябриин Пленумэй һүүлээр, КПСС-эй XX съездһээ хойшо хүдөө ажахымнай хэзээ хэзээнэйхиһээ түргэнөөр хүгжэжэ, илалта амжалтын замаар шуумайн дабшанхай. «Улаан-Бургалтай» колхоз эндэ хэлэгдэһэнэй гэршэ жэшээ боломоор байна. Нёдондо жэлэйнь олзо доход 1953 онойхиһоо гурба дахин нэмэжэ, 3 миллион 756 мянган түхэригтэ хүрэтэрөө ургаа.

— Адууһа малаймнай тоо толгой бүхы дээрээ 40 процентээр олошороо, һү һаалиин абтаса 5 дахин, нооһоной хайшалагдаса 900 граммаар нэмээ,—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ Радион Николаевич Яковлев дарууханаар хөөрэнэ. Эхилээшэ долоон жэлэй туршада ороо-һо таряанай ургасын улам дээшэлхэ, малай ашаг шэмын бүри ехэ бслохонь лабтай. Мяхан, тоһон, һүн мэтын эдеэ хоолой зүйлнүүдые абалгын хэдэн дахин дээшэлхэнь дамжаггүй.—Манай Бургалтайда одоол «табан хушуу малай талые дүүргэхэ», «һүн далайн һабадаа багтахаяа болихо» саг ойротоо,—гээд колхозой түрүүлэгшэ бидэн тээшэ баяртайгаар харана. Ойлгобо аа гү гэһэн шэнгеэр нэгэ бага зуг татаад, үгэеэ үргэлжэлүүлбэ:

—Һүүлэй хоёр жэлэй туршада хура бороогой хомор ороһон дээрэһээ газарнай гандажа, талха таряан, үбһэ ногоон дутамагаар абтаа юм. Тиигэбэшье колхознигуудай оролдолго хэшээл гаргаһанай ашаар, гүрэнэй үгэһэн хүсэтэ техникын туһаар колхозой экономико зааханшье һулараагүй, бүри бэхижээ.

Тосхондомнай электрын гэрэл ялараад, олон юумэ тэрэнэй хүсөөр, оньһон аргаар бүтээгдэдэг болоо. Тарилга, хуряалгын ехэнхи хүдэлмэри машинаар хэгдэнэ. Өөһэдын радиоузел, телефонной коммутатор тодхообди. Жэл бүхэндэ хэдэн арбаад шэнэ гэр, типовой байранууд жэрылдэн бодоно.

Тэндэхи хүнүүдтэй хөөрэлдэхэдэ колхозой правлени, партийна эхин организаци хүндэ хүдэлмэреэ оньһожоруулхын тулада ехэхэн оролдолго гаргаһан байна. 797647 түхэригэй сэнтэй 21 трактор, таряанай 11 комбайн, бусад олон зэр зэмсэг машинно-тракторна станцинуудһаа худалдажа абтанхай. Колхоздо гэшүүд боложо ороһон 39 механизатор хүбүүд, басагад тэдэ механизмуудые даагаад, хүдэлгэжэ ябана. Тэрээнһээ гадна элдэб маркын 20 шахуу автомашинын тосхоной үйлсөөр хүнхинэн, иишэ тиишээ харайлдахыень ходо харахат. Иимэ баян техникэтэй болоһоной ашаар колхозой тарилгын талмай жэл бүри улам үргэдхэгдэнэ. Һүүлэй үедэ 1700 гектар шэнэ газар элдүүрилэгдээд, алтан залаата шэниисын баян ургаса тэндэһээ абтажа захалаа.

—Энэ зунһаа эхилжэ тарялангайнгаа талмайе бүри үргэдхэхэ хүсэлэнтэйбди. Үшөө 700 гектар намаг газар хатаажа, ашаглахаар хараалагдана. Тэрэшэлэн кукурузын үндэр ургаса абаха хэрэгтэ онсо анхарал хандуулхабди. 1958 ондо зарим участогуудай гектар бүриһөө 200—250 центнер ургаса хуряагдаа. Энэ жэл хоёр зуугаад центнерые шамарлахал байха бэзэбди—гэжэ үнихэнэй дүршэлтэй болоһон, габьяата агроном Братущенко омогтойгоор хөөрэнэ.

Баян олзо, бардам һуудал колхознигуудай ажабайдалые шэмэглэнэ. Айл бүхэнэйдэ Ильичын гэрэл тунанхай, уужам һаруул таһалганууд соогуурнь патефон, радиоприёмник, шифоньер, комод, оёдолой машина, пылесос гэхэ мэтын хэрэгсэлнүүд зохидхоноор табятай...

Эдэ бүгэдэнь эндэхи зоной шэн габьяата, үнэн сэхэ ажалай аша үрэ мүн.

Мүнөө нээгдэхэ КПСС-эй XXI съезд ерэхэ долоон жэл соо дүүргэгдэхэ асари ехэ хүдэлмэриин түүхэтэ түсэб тухай зүбшэн хэлсэжэ, бүхы ороной, партиин үмэнэ шэнэ зорилгонуудые табихань гээшэ.

Партиингаа сэсэн мэргэн заабарие жэншэдгүй бэелүүлэн, Бургалтайн колхознигуудай бүри ехэ амжалтануудые туйлаха, коммунизм байгуулгын агууехэ хэрэгтэ хубитаяа оруулалсахань лабтай.

Ив. Очиров,
манай тусхай корреспондент.
Ториин аймаг.

АЖАЛАЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

СССР-эй Верховно Совсдэй депутат, (дээрэһээ доошонь), Түнхэнэй «Путь Ленина» колхозой тракторна бригадын бригадир **Д. Х. Таханов**, зооветинститудай һуралсалай ажахын һаалишан **З. Кожевникова**, Курумканай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хонишон **Е. У. Цыренова**.

Л. Хайдуровай фото.

Шадал мэдүүлэн...

Манай хүсэн түгэлдэр социалистическэ Эхэ орон бүхы талаараа һалбаран бадаржа байна. Хүн түрэлтэнэй хүсэдэг жаргалта һайхан байдал— коммунизмые үргэн дэлисэтэйгээр байгуулха долоон жэлэй түүхэтэ түсэб тухайда партиимнай XXI съезд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэнь.

Ажалай дэбжэлтын энэ гайхамшаг сагта Эхэ ороноойнгоо хурдан хүргэнөөр урган хүгжэхэ хэрэгтэнь хубитаяа оруулалсахын тулада хүдэлхэ дуран хүрэнэ.

Манай отарада 550 толгой зуһаг ехэ хонид даалгагданхай. Үнгэрэгшэ жэлдэ зуун эхэ хонин бүриһөө 150 хурьга абаха уялгатай аад, 157 хүргэбэбди. Тэрэшэлэн хонин бүриһөө 3,4 килограмм нооһо хайшалха түсэбөө дүүргээбди. Жэлэй туршада хони, хурьгаднай гарзада оронгүй, тобир тарганаар түлжүүлэгдээ.

Хэлэһэн үгэдөө хайшан гээд хүрөөбибди гэхэдэ, хонидоо искусственна, түрүү аргаар үрэжүүлһэн, декабрь, январь, февраль һарануудта хонидоо хурьгалуулһан, хурьгадаа эхэтэйнь байлгаха аргаар түлжүүлдэг болообди.

Ажалаа улам нарижуулан һайжаруулжа, ехэ нооһо, олон хурьгадые абадаг болохо зорилгоор коммунистическэ ажалай отарын нэрэ зэргэ олохын түлөө тэмсэжэ байнабди. Хонишон бүхэмнай шадабари мэргэжэлээ дээшэлүүлхын тулада шармайн оролдоно.

1959 ондо зуун хонин бүриин 120 хурьга абажа түлжүүлхэ, хонин бүриһөө 3,5 килограмм нооһо хайшалжа, гүрэндэ тушааха уялга абаабди. Партиингаа XXI съездын хүндэлэлдэ хони хурьгадаа гарзагүйгөөр, тобир тарганаар ондо оруулха гэжэ үгэеэ үгэнэбди.

Д. Бимбаев,
Иволгын «Улаан Оронго» колхозой ахалагша хонишон

Тоо, баримтанууд

☆ **Бурят орон дотор капитальна барилга ехээр хэгдэхэ. Промышленна предприятинуудые бариха хэрэгтэ долоон жэл соо 5 миллиард 265,9 миллион түхэриг гаргашалагдаха юм. Гэр байрын барилгада 1 миллиард 405,4 миллион түхэриг, соёл культурын, ажалшадые хангадаг эмхи зургаануудай барилгада—435 миллион түхэриг гаргашалагдахаар хараалагдана.**

☆ **Ерэхэ долоон жэл соо Кяхтын силлиманидай рудник, Брянскын целлюлозо-саарһанай комбинат, Галуута Нуурай тепловой электростанци, Сэлэнгын ТЭЦ, арһагуталай комбинат, кондитерска, макароной, оёдолой фабриканууд болон бусад хэдэн предприятинууд баригдаха юм.**

☆ **1965 ондо Бурядай совнархозой предприятинууд 1958 онойхиһоо 2,5 дахин ехэ продукци бүтээн гаргаха байна. Үнгэрөөшэ жэлэйхиһээ 4 дахин ехэ электроэнерги республика соомнай үйлэдбэрилэгдэхэ, адли түхэлэй гэрнүүд 16 дахин олоор баригдаха, 84 процентээр ехэ нооһон бүд нэхэгдэхэ, 72 процентээр ехэ мяхан абтаха гэжэ хараалагдана.**

Бурядай культурна байдалда съездһээ съезд хүрэтэр баһал ехэхэн хубилалта болоо. СССР-эй Наукануудай Академиин Сибириин таһагта харьяатай Бурядай научно-шэнжэлэлгын комплексно институт байгуулагдаа, зооветеринарна, багшанарай институтуудта шэнэ факультедүүд нээгдээ. Литература, искусствын декадада эльдхэнгээ манай уран зохёолшод, композиторнууд, уран зураашад олон шэнэ зохёолнуудые бэшэһэн байна.

Съездһээ съезд хүрэтэрхи саг соо манай республикада болоһон ехэ ехэ хубилалтануудһаа эхилээд, бүхы орон түрэ доторхи гайхамшагта илалта туйлалтанууд, тэрэ түрүүндэ промышленность болон хүдөө ажахын туйлалтанууд, ажалша арадай эльра байдалай һайжарһан ушар—энэ бүгэдэ болбол Коммунистическэ партиин, тэрэнэй Ленинскэ Центральна Комитедэй политикын үнэн зүб байһаниень, энэ политикын шударгуу шууд бэелүүлэгдэжэ байһаниень гэршэлнэ. Ингээд байхада КПСС-эй XX дугаар съездын шиидхэбэринүүдые гүйсэдхэхэ, Центральна Комитедэй ленинскэ политикые бэелүүлхэ хэрэгтэ тойбо татахые һэдэһэн, партиин генеральна шугам зорилгые хазагайруулха гэһэн Маленков, Кагановиіч, Молотов, Булганин, Шепилов нарай антипартийна бүлэгэй муухай ябуулгань советскэ хүн бүхэнэй дура гутажа, зэбүүрхэл хүргэнэ.

Коммунистическэ партиин дайшалхы отрядуудай нэгэн болохо Бурядай партийна организаци партиин XXI дугаар съездые нэгэн һаналаар, булад хатуу жагсаалаар угтажа байна.

Декабрь һарада болоһон Бурядай XXI дугаар областной партийна конференци 1959—1965 онуудта СССР-эй арадай ажахын хүгжэлтын даабарита тоонууд тухай» нүхэр Н. С. Хрущевой илтгэлэй гол түлэбыень зүбшэн хэлсээд, республикын партийна организаци Ленинскэ Центральна Комитедые тойрон бүри нягтаар жагсажа, XXI дугаар съездын түүхэтэ шиидхэбэреэр табигдаха гайхамшагта ехэ зорилгонуудые бэелүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаа гаргаха, ажалшан арадаа элсүүлэн эмхидхэхэ гэжэ тангариглаһан байна.

II.

XXI дугаар съезд дээрэ баталагдаха долоон жэлэй түсэб марксистско-ленинскэ теориин үндэһэ һууритай, ёһото научна табисатай. Энэ түсэб манай ороной арад бүгэдын ами наһанай, хэтэ заяанай зорилгые алишье талаарнь тэнсүүлэн харуулна.

Долоон жэлэй түсэб соо Советскэ Союзай зүүн зүгэй хизаар нютагуудай баялигуудые болбосоруулха, хэрэглэхэ, эндэ ехэ ехэ барилгануудые, предприятинууд болон электростанцинуудые бодхоохо гэжэ хараалагдаһаниень арад зомнай үнэн зүрхэнһөө баясажа үзэнэ. Ингэжэ баярлаха, һайшааха ушар Бурят ороной ажалшадта мүн лэ ехэ байна.

Мүнөө эхилээд байһан долоон жэлдэ манай республикын экономико, соёл культура бүри ехээр дэбжэхэ юм. Урдахи долоон жэлтэй сасуулхада, энэ долоон жэл соо 3,1 дахин ехэ капитальна барилганууд хэгдэхэ.

Ажалай бүтээсэ промышленностьда 67,2 процент, барилга дээрэ 88 процент шахуу дээшэлхэ.

Ингэжэ хуушан үйлэдбэринүүдэй үргэдхэгдэжэ, шэнэ завод, фабрикануудай баригдажа, ажалай бүтээсын ехэ болоһоной ашаар, долоон жэлэй түгэсэхэ үедэ Бурядай совнархоз 1958 онойхидо орходоо 2,5 дахин ехэ продукци гаргадаг болохо, гэхэ зуура, электроэнерги 4 дахин, шифер 10 дахин, сонхын шэл 2,2 дахин, нэгэн түхэлэй гэр 16 дахин, мяхан эдеэн 72 процент, угаадалай машина 2,5 дахин, сэмбэ болон нооһон бүд 84 процент ехээр бүтээгдэдэг болохо.

Энэ долоон жэл соо Бурядай республикын хүдөө ажахы улам түргэнөөр хүгжэхэ. Партиин Центральна Комитедэй декабриин Пленумэй тогтоолдо харюу болгон, долоон жэлэй даабарие болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүхэсоюзна мүрысөөндэ манай колхозууд, совхозууд, бүхы аймагууд эдэбхитэйгээр оролсожо байна.

Кабанскын, Түнхэнэй аймагуудай колхозууд, Бичурын, Кяхтын совхозууд, Кударын аймагай «Путь к коммунизму». «Октябриин 40 жэл»; Бичурын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ, Түнхэнэй аймагай Сталинай нэрэмжэтэ болон бусад колхозууд 1959 ондо нёдондонойхиһоо 2 дахин ехэ мяха гаргаха гэжэ уялга абаа. Мяханай талаар долоон жэлэй даабарие республикын колхозууд, совхозууд 3—4 жэл соо дүүргэжэ, 1961—1962 ондо мүнөө үеынхидэ орходоо 3—4 дахин ехэ мяха гаргадаг болохо.

Нооһо 3 дахин, һү 2 дахин ехэ абадаг болохобди.

Эдэ ехэ зорилгонуудые дүүргэхын тула малай тоо толгой олон болгогдожо, үүлтэр шанар һайжаруулагдаха, тэжээл хоол ехээр бэлэдхэгдэдэг болохо юм. Энээнһээ хойшодоо малдаа илангаяа таримал үбһэ ногоо, эгээн түрүүндэ кукуруза ехээр таридаг болохобди.

Мал ажалаа саашадань хүгжөөхын тула таряан ажалые һайжаруулха, ургаса шэмыень дээшэлүүлхэ зорилготой байнабди.

Эдэ бүгэдын дүүргэгдээд байхада колхознигуудай ажабайдал бүри баян, үнэр үргэн, соёл болбосорол ехэтэй болохо. Колхознигуудай ажалта үдэртэ 2—3 дахин ехэ мүнгэ, таряа үгтэдэг болохо, олон колхозууд ажалта үдэрөө болюулжа, мүнгэн түлбэридэ орохо байна. Энэ талаар түрүүшын алхамууд мүнөө хэгдэжэ эхилээ. Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ, Курумканай аймагай Ленинэй, Калининай нэрэмжэтэ болон бусад колхозууд энэ жэлһээ эхилжэ мүнгэн түлбэридэ ороо.

Хото, хүдөө нютагуудай культурна байдал долоон жэл соо танигдашагүй болохо. Эгээ ехэ хэмжээ-ябуулгануудай онсо шухалань хадаа арадай гэгээрэлэй системые шэнэдхэл хубилалта болоно. 1962—63 онууд хүрэтэр мүнөө байгаа 10 жэлэй, 7 жэлэй, мүн тусхайта дунда һургуулинууд шэнэдхэн байгуулагдажа, 11 жэлэй, 8 жэлэй һургуулинууд тогтоогдожо дүүрэхэ. Һургуулиин һурагшадай тоо нилээд олошорхо, тиихэдэ һурагшадта гүрэнэй тэдхэмжэ бүри ехэ болохо. 12—15 һурагшад бүхэнэй нэгэниинь интернат-һургуулида гүрэнэй дүүрэн тэдхэмжэ дээрэ байжа һуралсадаг болохо байна.

Культурна гэгээрэлэй эмхи зургаанууд —Культурын байшан, клуб, библиотекэ олошорхо, ехэнхинь колхозуудай хүсөөр баригдаха юм.

Хүн зоной гэр байра хэзээ хэзээнэйхиһээ олооршье, түргөөршье баригдаха. Долоон жэл соо бүхы республика дотор миллионһоо үлүү квадратна метр байра баригдаха, город, тосхонууд болбосон байдалтай болохо.

III.

Долоон жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүгэдэ арадай урилдаа тэмсэл орон доторнай шууд дэлгэржэ байна. Түүхэтэ табан жэлнүүдэй үедэ «Табан жэлые — дүрбэн жэлдэ дүүргэхэ» гэһэн уряагаар бүхы хүдэлмэришэд, таряашад ажалладаг һэн. Мүн лэ тэрэ мэтэ одоо үедэ «Долоон жэлые болзорһоонь урид дүүргэхэ» гэһэн уряа завод, фабриканууд, колхоз, совхозуудай туг дээрэ бэшэгдэбэ.

Энэ ехэ тэмсэл соогуур, арад зоной эдэбхи зоригой дээжэ боложо, коммунистическэ мүрысөөнэй дүлэн бадарба.

Манай республика дотор мүнөө зуу шахуу бригада, фермэнүүд коммунистическэ ажалай коллективэй нэрэ зэргын түлөө тэмсэнэ. Тэдэнэй эрхимэй эрхимүүд энэ нэрэдэ хүртэжэ захалаа.

Завод, фабриканууд, колхоз, совхозуудта долоон жэлые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мүрысөөн үдэр бүри дэлгэрнэ.

XXI дугаар съездын нээгдэхэ үдэрые угтуулан, хэдэн олон ажалшад үйлэдбэриин ехэ ехэ илалтануудые туйлана.

Съездын үдэрые арад ниитын ингэжэ угтаһаниинь тэрэнэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдэй хүсэн дүүрэндээ саг болзорһоо урид бэелүүлэгдэхэ байһанай бата гэршэ мүн.

Агуу сэсэн партидаа алдар соло дуудана

Агууехэ Ленин багшын, тэрэнэй байгуулһан коммунистнуудай алдарта партиин ударидалга доро газар дэлхэйн зургаанай нэгэ хуби дээрэ мартагдашагүй арбан долоон ондо марксизмын коммунистическэ һургаал бодото бэелэлээ оложо, хүдэлмэришэд, таряашадай түрүүшын социалис гүрэн боложо мүндэлөө һэн.

Коммунизмын иимэ ехэ илалтые хүлеэгээгүй байһан бүхы дэлхэйн хархис хүсэнүүд сошохын ехээр сошожо, үгэсэн нэгэдэжэ, Совет гүрэниемнай нялха бага дээрэнь няза дараха һанаатайгаар ара эбэртээ ада жада үргэлһэн арбан дүрбэн хүрэнгэтэ гүрэниие манай Эхэ орон руу эльгээгээ бэлэй. Агууехэ Ленинэй, Коммунистическэ партиин уряагаар манай ороной бүхы ажалшад арадайнгаа засагые аршалан хамгаалхаяа бодоо һэн. Эхэ орондомнай тохёолдоһон энэ бэрхэтэй сагта хариин эзэмдэгшэдэй тагнуулшад, нютагай баяд ноёд, лама банднар ушар ёһо бага мэдэхэ бурят зониие айлгаха, һүрдүүлхэ зорилготойгоор «сүбүүн саг ерэбэ» гэхэ мэтэ хуурмаг үгэ тараажа, тэдэниие революционно тэмсэлэй гол харгыһаа холодуулха гэдэг байгаа. Тэд хүрэнгэтэнэй мэхэ гохонь мэдэгдэжэ, хорото һанаашалгань панхаруутаа һэн.

1920 он. Хари газарһаа халдажа орогшод, мүн дотоодын дайсад бултадаа шахуу бута сохигдоод, ажахыгаа һэргээн бодхоохо түрүүшын алхам хэгдэжэ байһан юм. Долоон жэл үргэлжэлһэн хүшэр хүндэ дайнай хойшолонгууд тиимэ гэшэгүй ехэ байгаа. Англиин уран зохёолшо Герберт Уэллсын бэшэһэнэй ёһоор, «нэгэ үндэгэнэй, монсогор яблокын 300 түхэриг хүрэдэг» тиимэ гэшэгүй хэсүү хүшэр жэл байгаа. Эгээл тиимэ хүндэ байдалда ороод байһан гүрэнөө агуухэ Ленинэй ударидалгаар Коммунистическэ парти арбаад жэл соо индустриальна түрүү социалистическэ гүрэн болгохо зорилго урдаа табиһан юм. Тэрэ үедэ «ой тужаар хушагдаһан, үзэг бэшэг мэдэхэгүй таряашадтай, техникэ мэдэхэ хүнүүдгүй, худалдаа наймаан хэгдэхээ, промышленностиин хүдэлхээ болишоһон шахуу орон» Россие электрификацилха тухай В. И. Ленинэй зохёоһон түсэбые Г. Уэллс бүтэхэгүй хооһон бодол, хэмһээ хэтэрмэ фантази гэжэ нэрлэһэн байгаа.

Советскэ Россин тэрэ үеын бодото байдалые хэды үнэн зүбөөр бэшэбэшье һаа, буржуазна уран зохёолшо байһан Г. Уэллс советскэ революциин агуухэ хүсые таах, коммунистнуудай ударидалгаар ябаһан хүдэлмэришэд болон таряашадай зохёон байгуулхы барагдашагүй баатар хүсые таниха, ойлгохо хабагүй байшоо һэн. Теэд большевигүүдэй бүтээхэ юумые хаанаһаашье тэрэ ойлгохо бэлэй даа.

«Кремльдэхи гоёор бодогшо» гэжэ нэрлүүлэн, Ленинэй тэрэ үедэ зохёоһон электрификациин түсэбые мүнөө ерэхэ долоон жэл соо бэелүүлэгдэхэ электрификациин түсэбтэй сасуулхада, ямар ехэ илгаатайб! Орон дотороо зуу мянган трактортӑй болоһойбди гэжэ Ленин тэрэ үедэ һанадаг байгаа. Мүнөө орон соомнай 1 миллион 700 мянга гаран трактор хүдэлнэ. Коммунистическэ партиин ударидалгаар ябаһан совет арад дүшэн нэгэн жэл соо ямар ехэ юумэ бүтээгээ, хээ гээшэб. Эдэ бүгэдые тооложо захадань гаралтай аал! Промышленна гол шухала продукци бүтээн гаргалгаар арбанай арада, хоринной хойно ябадаг туладаа «Һарьмай Русь» гүүлдэг орониие айхабтар ехэ алхаса хүүлжэ, Коммунистическэ партимнай дэлхэйн эгээн хүсэтэй гүрэнүүдэй нэгэн болгоо. Эрдэм ухаанайнгаа, техникынгээ хүгжэлтөөр манай орон бүхы түрүү хүн түрэлтэниие баясуулан, урма зоригынь бадаруулан хорото дайсадаа һүрдүүлнэ.

«СССР-эй арадай ажахые 1959—1965 онуудта хүгжөөхэ даабарита тоонуудые» манай ороной бүхы ажалшад, социалистическэ оронуудта ажаһуудаг нүхэднай, бүхы дэлхэйн түрүү хүнүүд баяр баясхалангаар угтаа. Манай долоон жэлэй түсэбые хилын саанахи хэблэл «долоон шататай ракетэ» гэжэ дэмы нэрлэнэгүй. Огторгойгоор зуралзаһан совет хэмэл одонуудые харахадаа, замбуулин түбинүүдэй захагүй гүн руу арбадахи дэлхэй болгон дэгдээгдэһэн ракетымнай дохёое шагнахадаа, коммунизмда хэдышье дурагүй хүнүүд Совет социалистическэ гүрэнэй илалтануудые шүдөө хабиран мэдэрхэ баатай болоно, социалистическэ болон капиталистическэ оронуудай хоорондо боложо байгаа хатуу шанга мүрысөөндэ гарташахамнай гү гэжэ шэшэрнэд. Капиталай эзэрхэжэ байһан хуушан дэлхэй хэзээшье гартаха. Энэнь зайсуулагдашагүй хуули ёһон бшуу.

Гансал манай Сибириие абаад хараябди. Эндэ ямар ехэ баялиг ойроо хүртөөгүй шахуу хэбтэнэб.

Мүнөө эхилээд байгааша долоон жэл соо үргэн сэлдеэ Сибирьтэмнай Тайшедэй металлургическа комбинат, сайр хэдэг Красноярскын завод, Братска болон Мамаканска томо ГЭС-үүд, олон электростанци, хүнгэн болон эдеэ хоолой хэдэн олон предприяти баригдажа, ашаглалгада орохо. Сибириимнай захадаа хүртэшэгүй ехэ баялиг арад зоной аша туһада одоолшье горьтойхоноор ашаглагдажа эхилхэнь.

Октябриин революциин, граждан дайнай үедэ, социализм байгуулгын жэлнүүдтэ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үеэр, амгалан байгуулалтын жэлнүүдтэ—хэзээшье хаанашье коммунистнууд хододоо тэмсэлэй түрүү зэргэдэ олон түмэниие зоригжуулан, дахуулан дабшаа.

1955 он. Социалистическэ хүдөө ажахыгаа хүндэ гээгдэлһээнь гаргаад, эрид түргэнөөр хүгжөөхэ уряатайгаар партиингаа хандахада, гуша мянгатан боложо колхозуудые хүтэлбэрилхээ ошоһон коммунистнуудай алдарта хэрэгүүдые магтан: «һайн даа, партимнай, туһалаат» гэжэ артель колхозуудай гэшүүд түрэл партидаа баяр баясхалан хүргэнэ.

Арад зоной ажабайдал улам һайжарна, соёл культурань, эрдэм болбосоролынь түргөөр дээшэлнэ. Тосхон бүхэндэ клуб, улаан булан, библиотекэ, эмнэлгын эмхи зургаанууд бии болонхой. Арбадахиие дүүргэһэн хүбүүд, басагад артельдээ адуулгашан, хонишон, һаалишан, механизатор боложо хүдэлхэ зуураа, ажалдаа, ажабайдалдаа шэнэ, коммунистическэ ёһоор хандахын, бүри һайнаар хүдэлхын тула эрдэм мэргэжэлдэ ходо һураха зорилго урдаа табина.

Үргэн далайсатайгаар коммунизм байгуулха зорилгоёо бэелүүлжэ эхилээд байхадаа, «коммунизмда хайшан гээд ажаһууха, ажаллахабибди» гэһэн асуудал дэмы гаранагүй, коммунистическэ ажалай бригадын хүндэтэ нэрэ зэргэ олохын түлөө мүрысөөн XXI съездын заргалдахын урда тушаан боложо дэлгэрээ бэшэ юм.

Дэлхэй дээрэ эгээн богони хүдэлмэриин үдэрэй манай орон дотор тогтоогдоходо, хүн бүхэнэй бүхы талаараа хүгжэхэ дүүрэн арга бии болохонь. Энэмнайл иихэдээ Нарата дэлхэй дээрэ Коммунистическэ партиингаа заабаряар, ажалша хүнэй гараар бүтээгдэн байгуулагдаһан үнэхөөрөө жаргалай орон болсно бэшэ аал! Коммунизмнай холын хэрэг бэшэ, үдэр бүхэнэй зохёон байгуулхы ажалаар дүтэлүүлэгдэжэ байһан һаруул һайхан үглөөдэрнай болонхой.

Коммунизм байгуулагшадай түүхэтэ XXI съездын нээгдэхэтэй дашарамдуулан:

Арадтам жаргал асарһан
Агуу сэсэн партим,
Аша габьяагыш магтан
Алдар солыш дууданам.

С. Бадмаев.

Солото токарь

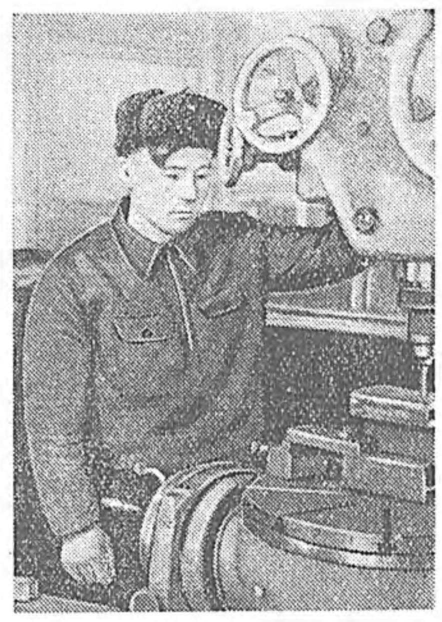

Селендумын станок бүтээлгын заводой солото токарь, олон станок дээрэ, түргэн аргаар хүдэлдэг Иннокентий Яковлевич Кулаков энэ зураг дээрэ харуулагдана. Заводто олон жэлдэ оролдосотой һайнаар хүдэлжэ, даалгабаряа хододоо үлүүлэн дүүргэдэг нүхэр Кулаков уралан нарижуулагша юм. 1958 ондо уралан нарижуулгын 3 дурадхал оруулһан байгаа. Тэрээнһээнь 10.000 шахуу түхэригэй арьбалалта хэгдэһэн байха юм. Тэдэнэйнь нэгэ дурадхал үйлэдбэридэ нэбтэрүүлээд байхада гаргашалагдаха материалай 95 процент алмагдаһан, ажалай бүтээсэ 6 дахин дээшэлүүлэгдэһэн, бүтээгдэһэн продукциинь өөрынь үнэ 50 процентээр химдаруулагдаһан байна.

Шэнэ 1959 оной гарахатай сасуу үшөө нэгэ дурадхал оруулаа. Тэрэнь деталь бүтээлгын үнэ химдаруулха юм. Нүхэр Кулаков эрхим хүдэлмэриингөө түлөө республикын хүндэлэлэй самбар дээрэ бэшэгдэбэ.

Зураг дээрэ: И. Я. Кулаков станогойнгоо дэргэдэ байна.

А. Егоровой фото.

„Агитаторай блокнодой“ нэгэдэхи номер

КПСС-эй Бурядай обкомой пропаганда, агитациин таһагай «Агитаторай блокнодой» нэгэдэхи номер бурят хэлэн дээрэ хэблэгдэн гараба.

Блокнодой энэ номерой «хөөрэлдөө хэхэ материалнууд» соо коммунистическэ ёһоор ажаһууха, ажаллаха гэһэн материалнууд бии. Гадна КПСС-эй обкомой хүдөө ажахын таһагые даагша нүхэр М. Худяковой «Хабарай тарилгада бэлэдхэхэ гээшэ хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй хойшолуулашагүй зорилго мүн», КПСС-эй обкомой партийна архивые даагша нүхэр Н. Мироновой «Хүнүүдэй ухаан бодолдо үлэһэн шажанда шүтэлгын үлэгдэлнүүд, тэдэниие зайсуулха арга зам» гэһэн статьянууд оруулагдаба.

«КПСС-эй XXI съездые угтуулан» гэһэн гаршаг доро «Республикамнай Шэнэ жэлые ажалай илалтануудаар угтаба» гэжэ материал толилогдоһон байна.

«Хөөрэлдөө хэхэдээ хэрэглэ» гэһэн бүлэг дотор — «Коммунизм байгуулгын бюджет» гэжэ СССР-эй 1959 оной Гүрэнэй бюджет тухай материалнууд оруулагдаба.

Гадна «Дэлхэйн социалистическэ системын экономическа хүсэ шадал ургана» гэһэн тоо, баримтанууд энэ номерой һүүлшын хуудаһануудта толилогдобо.

Авиациин хэрэг шудална

Улан-Удын Пионернүүдэй байшангай авиамоделистнүүд КПСС-эй XXI съездын хүндэлэлдэ «Динамо» стадион дээрэ һаяхан мүрысөө үнгэргэбэ. Энэ мүрысөөндэ хабаадалсаһан хорин моделистнүүд элидэг моделиин гурбан классаар түрүү һуури эзэлхын тула бүхы шадабари мэргэжэлээ харуулаа. Тэдэнэй дундаһаа долоон моделистнүүд разрядна нормонуудые дүүргээ.

Авиационно техникумэй студент Феликс Стрежнев нэгэдэхи разрядай, гурбадахи һургуулиин 7-дохи классай һурагша Евгений Артемьев —2-дохи разрядай нормо тушаагаа. В. Богачук, А. Ермолаев гэгшэд гурбадахи һууридa гараа.

Түрүү һуури эзэлһэн авиамоделистнүүд грамота болон кубогаар шагнагдаһан байна.

Үбэлэй үсдэ түрүүшынхеэ үнгэргэгдэһэн моделистнүүдэй энэ мүрысөөн манай залуушуулай авиациин хэрэг оролдосотойгоор шудалжа байһаниие харуулба. Үнгэрэгшэ зун үнгэргэгдэһэн Дальна Востогой зональна мүрысөөндэ тус байшангай 11 моделистнүүд хабаадалсажа, һайн амжалта туйлаһан байгаа.

А. Татафонов.

Уласхоорондын шэнжэлэл

Орьёлмо хүгжэлтын, эб найрамдалай жэнхэни хараа шугам

Хүгжэлтынгөө шэнэ шатада—үргэн ехэ хэмжээгээр коммунизм байгуулха шатада мүнөө орожо ябаа дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалистическэ гүрэнэй орьёлмо хүгжэлтын хойноһоо бүхы хүн түрэлтэн айхабтар ехэ анхаралтайгаар адаглан хаража байна. КПСС-эй XXI съездын нээгдэхын урда тээ манай нүхэд, мүн манай дайсад Совет засагай тогтоһонһоо хойшо бүхы үе соо, илангаяа КПСС-эй XX съездһээ хойшо үнгэрһэн гурбан жэл соо Советскэ Союзай хүгжэһэнэй үрэ дүнгые соглолон хаража байна.

Гурбан жэл гээшэмнай гүрэнэй ажабайдалда нилээд богонихон болзор. Тиигэбэшье эдэ гурбан жэлэй туршадашье манай арадай туйлаһан асари ехэ амжалтанууд тухай дэлхэйн хэблэл айхабтар томо гаршагууд доро нэгэнтэ бэшэ мэдээсээ бшуу.

Манай амжалта түгэлдэрөөр хүгжэжэ байһанда хани нүхэднай үнэхөөрөө баярлан хүхинэ. Харин тиихэдэ Советскэ Союзай холын хараата түсэбүүдые табижа, тэдэнээ хододоо амжалтатайгаар дүүргэхэдэнь, манай ороной дайсад бахардан ганиралдана, айн һүрдэнэ. Советскэ Союзай эршэмтэй түргэнөөр урагшаа дабшажал ябахадань, капиталистическэ гүрэнүүдтэ экономическа кризис боложо, айхабтар ехэ гай хохидол ушаржа, олон миллион хүнүүдэй ажал хүдэлмэригүй, улам ядаралта тулюур байдалтай боложо байһыень харахадаа, баруунай хэблэл илангаяа ехээр сүхэрнэ, һанаа үнөөндэ дарагдана.

Мүнөө манай орон экономикын, соёл культурын, эрдэм ухаанай талаар капитализмын юртэмсэтэй амгалан мүрысөө түлэг дундаа хэжэ байна. Энэ мүрысөөндэ капитализмын яаха аргагүй булигдаха байһые баруун гүрэнүүдэй олонхи шэнжэлэгшэд нюун нөөнгүйгөөр сэхэ хэлэдэг болонхой. Жэшээлбэл, «Нью-Йорк Таймс» газетын корреспондент Гарри Шварц иигэжэ бэшэнэ: Долоон жэлэйнгээ түсэбые Советскэ Союзай дүүргээд байхада, «тухайлхада удаадахи арбан жэлэй туршада коммунистическэ гүрэнүүд баруун гүрэнүүдтэй хэжэ байгаа экономическа мүрысөөндэ заатагүй илаха болоод байна». Дүшэн жэлэй урда тээ гээгдэнги орон байһан аад, экономикоёо бушуу түргэнөөр хүгжөөхэ үльгэр жэшээ Советскэ Союзай харуулжа байһандань «Нью-Йорк Таймс» газетэ илангаяа ехээр һанаата болоно. Юундэб гэхэдэ, долоон жэлэйнгээ түсэбые Советскэ Союзай амжалтатайгаар дүүргэхэдэнь, Ази, Африкын болон Латин Америкын гээгдэнги оронууд ажахыгаа хүгжөөхэ талаар Советскэ Союзһаа жэшээ абаха гэжэ оролдохо байһыень тэрэ ойлгоно бшуу.

Советскэ Союзай табиһан долоон жэлэй түсэбэй уласхоорондын удха шанарынь үшөө ямар бэ гэхэдэ, энэ түсэб бүхы дэлхэй дээрэ энхэ амгалан байдал тогтоохо хэрэгтэ элитэ ехэ үүргэ дүүргэхэ байна. Дайнай аюул зайсуулха, амгалан байдал тогтонижоруулха гээшэ советскэ гадаадын политикын гол зорилгонь мүн. Эгээл энэ зорилгоор Советскэ правительство һүүлэй үедэ хэдэн һайшаалта алхам хээ. Тусхайлбал, Германитай эбэй договор баталха тухай дурадхал СССР оруулаа, мүн СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо А. И. Микоян США-гаар ябажа ерээ. Манай ороной хэһэн эдэ алхамууд уласхоорондын түгшүүритэ шанга б... далые Советскэ правительств... һулаaруулха гэжэ үнэн зүрхэн... оролдожо байһыень гэршэлнэ гэ... олон буржуазна газетэнүүдшье ... шээ юм. Жэшээнь, Канадын «Ф... нэншл Пост» газетэ А. И. Мик... най США-да ошоһон тушаа бэ... хэдэ..., советскэ хүтэлбэрилэгш... энэ ябалгань бусад оронууд... Советскэ Союзай эбтэй этэйг... зэргэ оршон байха гэжэ үнэн з... хэнһөө эрмэлзэжэ байһан тухай... гэршэлнэ гээд онсолон тэмдэглэ... байна.

Мүн атомна, водородно буу з... сэгэй туршалга болиулха ту... Женевэдэ боложо байгаа хэлсэ... тэй дашарамдуулан, Советскэ пр... вительствын мэнэ һаяхан толил... мэдүүлгэнь амгалан тайбан байд... лэ тогтоохо гэһэн нэгэл зорил... тойгоор хэгдээ юм. Дурсагдаһ... буу зэбсэгүүдэй туршалга х... мүнхэдөө болиулагдаха ёһотой ... жэ манай орон эрид шууд дурад... на. Харин США болон Англи эл... шалтаг дурдан, энэ асуудала... һайн хэлсээ баталалгаһаа яаж... шье һаань хулжаха гэжэ оролдо... байна. Ядерна буу зэбсэгэй ту... шалгын хаанашье хэгдээ һаа... тэрэниие элирүүлжэ болохо гэ... эрдэмтэдэй зүблөөнэй тобшол... зүб бэшэ гээшэ ха гэһэн хэбэрт... гээр тэдэнэр хэлэдэг болонхой. Ж... невэдэ болоһон экспертнүүд... зүблөөндэ США-гэй түлөөлэгш... шье хабаадаһан юм. Тиимэһээ з... зүблөөнэй хэһэн тобшололые бур... гэжэ тоолоходоо, США болон Анг... ядерна буу зэбсэгэй туршалга ... рихо дурагүй, уласхоорондын ша... га байдал һуларуулха дура... байһанаа бүхы дэлхэйн үмэнэ үш... дахин балшыса харуулаа.

Уласхоорондын тон шухала ас... далнуудые шиидхэхэ гэхэдэ Сов... скэ Союз бэшэ, харин баруун гү... нүүдтэхи зарим хүсэнүүд эл... һаад ушаруулна гэжэ хүн түр... тэн улам элеэр ойлгожо бай... Арадуудай хоорондохи харилса... һайжаруулхын түлөө тэмсэһэн х... бүхэниис тэдэ хүсэнүүд мүрдэ... хашана. Орон доторoo Америк... ракетнэ буу зэбсэгэй база б... гуулха дурагүй олон мянган а... линнхидые тэдэнэр түрмэдэ х... гаад байна бшуу. Тиихэдэ Сов... скэ Союзтай нягта холбоо хар... саатай болохые хүсэгшэ америк... хид, тэрэ тоодо баяшуулшье, ш... рүүн хэрзэгыгээр мүрдэгдэнэ, һа... хан «Вашингтон Пост Энд Тай... Геральд» гэжэ газетэ Дж. Соко... ский гэжэ хүнэй статья толил... Тэрэ хүн муу ябадалаараа дэл... дээрэ суурхаһан сенатор Макк... тин мүнөө амиды мэндэ бэшэ б... һандань ехээр шаналнa. Тэрэ се... тор амиды байгаа һаа, А. И. М... коянай хүндэлэлдэ уулзалга х... зарим дуратайшуулые дуудаж... «һунааха һэн» гэжэ тэрэ бэш... Мүн лэ нимэшүүгээр урдань СШ... гэй президент байһан Трумэн ... шэһэн байна. Гэбэшье зол боло... доо, эдэ мэтын бодолгүй тэнэг ... нүүдые дэмжэхэ зон США-даш... үсөөн ха.

Манай ороной коммунизм б... гуулгада туйлаһан асари ехэ а... жалтанууд марксизм-ленинизм... мүнхэ сургалай бодото дээрээ б... лүүлэгдэжэ, саашань хүгжөөгдэһ... эли тодоор гэршэлнэ гэжэ бү... дэлхэйн зон харана. Марксизм-... нинизмын суртал дэлхэйн ол... миллион хүнүүдэй ухаан бодол... эзэлжэ, түүхэдэ үзэгдөөгүй, бул... дашагүй ехэ, гаһар хүсэн болонх...

К. Беляе...

КПСС-эй XXI съездэ США-гэй компартиин амаршалгын бэшэг

НЬЮ-ЙОРК, январиин 24. (ТАСС). Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XXI съездэ Холбоото Штадуудай коммунистическэ партиин Национальна Комитедэй амаршалгын бэшэгые «У... кер» газетэ толилоо. США-гэй к... партиин национальна секрет... Юджин Деннис, хэрэг хүтэлэ... секретарь Роберт Томпсон бэшэ... гар табиһан байна.

Чилиин коммунистическэ партиин ЦК-гэй пленум

БУЭНОС-АЙРЕС, январиин 24. (ТАСС). Чилиин «Эль Сигло» гэжэ газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, Чилиин коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй пленум Сант-Ягода болоо. Чилидэхи байдалые, тусхайлбал, юумэнэй үнэ сэнгэй ехээр дээшэлжэ, арад зоной ехээр үгыржэ байһан тухай, экономическа эрилтэнүүдээ хангуулхын түлөө ажалшадай тэмсэл, орон доторхи политическэ байдал тухай, мүн бусад асуудалнуудые пленум зүбшэн хэлсээ.

ЦК-гэй политическэ комиссиин гэшүүн Оскар Астудильо элидхэл хээ. Чилиин ажалшадай байдал тухай тэрэ дэлгэрэнгыгээр тогтожо хэлэһэн байна.

Уласхоорондын байдал ту... тогтоходоо, Советскэ Союзай х... жэлтын, хамагай түрүүндэ, кос... ческа ракетын табигдаһан яба... лай угаа ехэ удха шанартай б... һые тэрэ онсолон тэмдэглээ.

Демократиин, арад зоной бай... һайжаруулхын, ороной бэеэ да... хай байдалай болон дэбжэлтын ... лөө тэмсэлдэ бүхы түрүү хүсэн... дые нэгэдүүлхэ гээшэ Чилиин к... партиин үмэнэ табигдажа бай... ехэ зорилго болоно. Энэ зорил... компарти нэрэтэй солотойго... дүүргэхэ гэжэ элидхэлшэ үгы... түгэсхэлдэ мэдүүлээ.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕ...

Үндэр наһатын жаргал

Заречье гэжэ тосхон Байкало-Кударада бии юм. Тэрэ тосхондо 97 наһа хүрэһэн Прокопий Гуляев гэжэ үбгэн ажаһуудаг. Үндэр наһатын һурагаар үбгэнэй газаа ошон гэһээмнай хашаан соонь модо сабшаха абяан дуулдаба.

— Үбгэн баабай өөрөөл туйлажа байна хаш даа,—гэжэ нүхэрни хэлэбэ. Орон гэһээмнай үбгэн гээшэ һахы һалбаг бууж, боошхын хабһануудые обойтор ябталжа байба.

Прокопий Васильевичтай хөөрэлдэбэ гээшэбди.

—Мүнөө 97 хүрөөб. Гурбан хүбүүтэй һэм. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүдтэ гурбуулаа наһа бараа бэлэй,—гээд, һанаа алдан һууба.—Хүбүүдниш муу бэшэ уладууд һэн. Ажалша бэрхэ хүнүүд байгаа. Юу хэлэхэб даа, гашуудалтай байгаашье һаань, хүбүүдни түрэл Совет Эхэ оронойнгоо түлөө ами бэеэ алдаа гэжэ һанахадаа омогорхогшоб. Дайн сэрэг болонгүй, эб найрамдал мандаһай гэһэн юрөөл, захяа табиха байнаб,—гээд өөрынгөө хүсэл тухай хөөрэнэ.

Үбгэнэй ухаа ойн һонор. Үнгэрһэн сагай байдал мартагдаагүй, үни галабай юумэ дурдан хөөрэнэ. Эсэхэ сусахые мэдэнгүй ажалладаг энэ үбгэнэй бэе махабада элүүр энхэ.

Заречье тосхоной эгээн аха заха хүн болохо Гуляев үнгэрһэн сагай үтэли харанхы байдал тухай, тосхонойнгоо түүхэ тухай домоглон, нютагайнгаа залуушуулда хөөрэжэ үгэдэг байха юм.

Гуляев үбгэн анха Вологодско губерниин Усть-Усольско уездэ түрэһэн байгаа. Уг гарбалынь мордвин яһанай юм һэн ха. Алба налогоо оруулаагүй байһанайнь түлөө үгытэй зоной зөөри хуряажа байһан хаанай чиновнигые алаһанайнгаа түлөө Прокопий Васильевич Забайкальеда Горно Зарента гэжэ газарта сүлэлгэдэ эльгээгдэһэн байна. Зургаан жэлэй сүлэлгэ үнгэргэһэнэйнгөө һүүлээр 1906 ондо Кударын волостиин Заречье тосхондо саг үргэлжэ байхаар эльгээгдэһэн байна. Тэрэ гэһээр эндэ һуужа байха юм.

—Анха эндэ ерэхэдэмни Заречьедэ арбан табаад айл һуугша бэлэй,—гэжэ Прокопий Васильевич хөөрэнэ.—Энэ нютаг тон бүглүү, заха газар байгаа һэн. Хараһаар байтарни тосхон ургаа. Октябриин революциһаа, эндэ колхозой тогтоһонһоо хойшо ёһотой һайн һайхан байдал хараабди. Үнэхөөрөө Заречье тосхон 15 айлһаа мүнөө 86 үрхэтэ хүрэтэр ургаба. Тосхоной шэнжэ түхэл болбосон болоо. Эндэхи колхознигууд баян шанга шадалтайгаар ажаһууна.

Колхозой поли дээрэ трактор, комбайн болон бусад техникэ хүдэлнэ. Артелиин ажахын хүдэлмэринүүд оньһото машинын хүсөөр хэгдэдэг болонхой. Колхоз олон автомашинатай, модо хюрөөдэдэг раматай, электростанцитай, тосхоной айл бүхэнэй гэртэ электрын гэрэл оруулагдаа, радио дуугарна.

Үбгэн Гуляев анхан крепостной эрхын үедэ помещигтэ хүдэлһэн байгаа һаа, мүнөө коммунизм байгуулжа байгаа үе сагта ажаһууна. Үтэлһэн наһанайнь байдал сүм хангагдажа, гүрэнһөө пенси абана. Дутаха, ядаха гээшые мэдэхэгүй, ехэ һайнаар һуудаг.

Долоон жэлэй түсэбөөр оронойнгоо экономическа хүсэ шадалые улам бэхижүүлхэ, арад зонойнгоо энхэ тэнюун байдал хангаха программа бэелүүлхэ зорилго табиһан түрэл Коммунистическэ партидаа ехэ баясхалан хүргэнэб,—гээд Прокопий Гуляев хөөрөөгөө дүүргэнэ.

С. Коновалов.

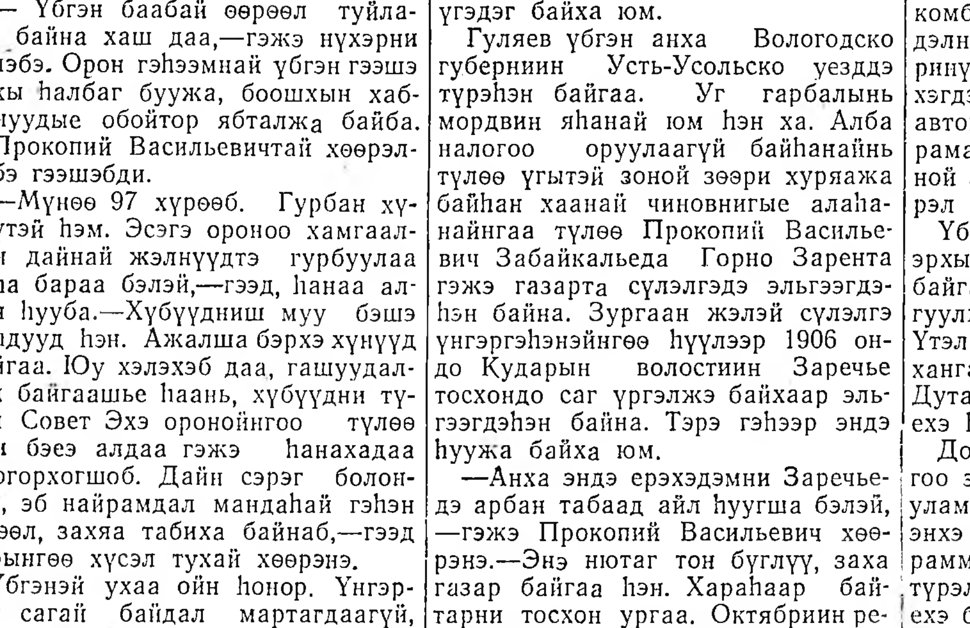

Кабанскын аймагай XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой һаалишад баян бардамаар, хүхюун сэнгэлгэтэй ажаһуудаг юм. Һаалишадай байрада радиоприёмник, гармони, библиотекэ, телефон бии, шэнэ газетэ, журналнууд ходо байдаг.

Зураг дээрэ: һаалишад Анна Тяпкина, Зинаида Русина, Валентина Семенова гэгшэд сүлөөтэй саггаа ном уншажа байна.

А. Мантаевай фото.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32. зам. редактора—32-74. отв. секретаря—27-37. отделов партийной жизни —34-05. экономики—47-59. пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта—24-74, писем трудящихся 40-49, переводов. корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н00948. Типография Министерства культуры Бурятской АССР Зак. № 47